

Schicht-szappan

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Tornaszer
egy a hadsereg, mint iskolák részére készen vagy megrendelés szerint kapható
Lopos Gyula
tornaszer-készítő
Budapest, III. ker., Zsigmond-u. 102.
Aranyéremmel megkülönböztetve. 10590

SZÉPSÉG KIRÁLYNŐJE VAGYOK

mióta az általánosan közkedvelt NORMA-cremet használok, mely vegyítiszta, zsír- és higanymentes, az arcbőrre teljesen ártalmatlan, gyors hatású. néhány nap alatt eltávolít szepőt, májfoltot, miteszt, ráncokat, az arcnak friss üde színt kölcsönöz. Norma-crem 1 tégely 2 K, bérmentes küldéssel 2 K 70 fill. 3 tégely 5 K 40 fill.

Norma-puder, mely három színben kapható, dobozonként 2 korona.

Norma-arczosság 1 K 60 fillér.

Norma-szappan 80 fillér.

NORMA-hajfestő,
teljesen ártalmatlan, eddig nem létezett hatást ér el annak használatával, a hajnak természetes színt vissza varázsolja. Egyszeri használat négy hétre elegendő. Kapható fekete, barna és szőke színben. A kezelés teljesen eltér az eddigi használatban levő szerekétől, minthogy a festés csak egy üvegből történik, s nem, mint a más hasonló hajfestékeké, a haj egyszerre kétféle szert használata szükséges, az arak használati utasítással egy üveg 4 K, bérmentes küldéssel 4 K 70 fill. Két üveg 7 K 20 fill. bérmentes. — Megrendelhető utánvét vagy a pénz előleges bekládása mellett.

VÁROSI GYÓGYSZERTÁR a «Fekete sas»-hoz, Temesvár, Szent-György-tér 1/B.
Főrakúr: Török József gyógyszerárban Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-út 10688

Testesség, Kövértesség.

Hogy nyúlánkká legyünk a nélkül, hogy az egészségünknek ártson, használjuk a **Pilules Apollo-t**, mely tengeri növények alapján van előállítva és párisi orvosok által jóváhagyva.

E könnyen betartható gyógyszer elhajtja a túlsúlyos embonpoint csalhatatlanul és biztosítja rövid idő alatt a kövértesség gyógyulását mind a két nemnél.

Ez a tika minden elegáns hölgynek, ki nyúlánk és fiatalos alakját meg akarja őrizni. Egy üvege ára utasítással együtt K 6.45 bérmentes, utánvéttel K 6.75.

J. Ratié, Pharmicien, 5, Passage Verdeau, Paris (9e).

Raktár Berlinben: **B. Hadra, gyógyszerész, Spandauerstrasse 77.**

Ausztria-Magyarországban: **Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12.** 10620

PURGO.

CRÈME DE MARGUERITE KRIEGNER

Igazi urinó arczának, keblének, kezének alapos ápolására használja mindig a világhírű, 1885-ik év óta törvényileg védett Krieger-féle **CRÈME DE MARGUERITET.**

Kérjen mindig határozottan Krieger-féle.

Eredeti nagy tégely 4 kor. Próbátégy 1 kor.

KRIEGER GYORGY gyógyszerár Budapest, VIII., Kálvin-tér. 10670

UGORKATEJ

Az egyedül létező valódi angol SZÉPÍTŐSZER mely már 2-3-szori bekenés után biztosan hat és a bőrcnek nem árt, a Balassa-féle valódi angol

Elvitolt minden arcztisztatlanságot, kiütést, pattanást, szepőt, májfoltot, bőrtraktát (miteszt) stb. és az arcnak riss üdéséget, fiataloságot kölcsönöz. 1 üveg 2 K. Ehhez ugorkaszappan 1 kor., poude 1.20 kor.

Balassa Kornél gyógyszerár, Budapest, Erzsébetfalva 15.

Kapható minden gyógyszerárban. — Főrakúr Budapestben: **Török József** gyógyszerárban, Király-utca 12. és Andrássy-út 26. **Dr. Egger Leó** «Nádor-gyógytára, Váci-körút 47. **Zoltán Béla** gyógyszerárban, V. Szabadság-tér, továbbá a következő drogeriákban: **Datsinyi Frigyes, V. ker., Marokkói-utca 3. Fodor Márton, VII. ker., Király-utca 42. Lux Mihály, IV. ker., Múzeum-körút 7. Heróda Wándor, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 7. Molnár és Móser, IV. ker., Korona-herceg-utca 11. 10899**

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

TERMÉSZETES SAVANYÚ-KUT

Kováts Béla

kozmetológus Budapest, V. ker., Lipótkörút 3.

Ajánlja újonnan berendezett, modern hintó raktárát.

Alapítotott 1886. Képes árjegyzék bérmentes

SCHÖNWALD IMRE magyar órásmester és ékszergyáros **Pécselt 122. sz.**

Legalkalmasabb, maradandó értékű ajándék-tárgyak! 10836

Férfi órák
Roekopf, óra kettő szerkesztett K 90 fillér; egyszerűbb kivitelben, de szíri pontos járás szerkesztett 3 K 80 fillér.

Árvácska, remontoir dupla kőpennyel, 3 arany fedél el, rendkívül finom aranyozás, románcz kivitel 74 kor. Ugyanez, ezüstből, románczozva 24 korona.

Finom 14 karátos aranyóra dupla fedéllel, nagyon jó szerkesztett 52 kor.

Vilma, duplakőpennyű arany remontoir, művésziesség zománcz munkával 60 korona. Ugyanez II. rendű kivitelben 48 korona.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentes!

Technikum Mittweida

Igazgató: **A. Holtz, tanár.** (Szász királyság.)

Magasabb technikai tanintézet az elektro- és gépészet részére. Gazdagon felszerelt elektro-techn. és gépészeti laboratóriumok. Előzetes tanfolyamok. 360 hallgató a 36 iskolában.

Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Ha őszül a haja
ne használjon más, mint a „STELLA“-HAJVIZÉT,
mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színt adja vissza. Üvegje 2 K.

ZOLTÁN BELA gyógyszerárban, Budapest, V. 49, Szabadság-tér, Sétátér-utca sarkán. 10564

Mindenütt, minden gyógyszerárban kapható.
A hában és az uton nélkülözhetetlen szernek van elismerve

Thierry A. gyógyszerész balsama.

Legjobb hatású rossz emésztésnél és a vele együtt fellépő betegségeknél, mint felbőgés, gyomorégés, székrekedés, sav képződés, türeltség érzete, gyomorégés, étvágytalanság, katarhis, gyulladás, gyengeségi állapot, fejfájás stb., stb. Működik mint geres- és fájdalom-csillapító, köhögést szüntet, nyálkaoldó és tisztító szer.

Postán legkevesebb szállítás 12 kis vagy 6 nagy üveg 5 K költségmentesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg 15 K költségmentesen netto.

Kicsinybeni eladásnál a raktárban 1 kis üveg ára 30 fillér, 1 kettős üveg 60 fillér.

Ügyeljünk az egyedül törvényileg hejegyztet zöld apáca védjegyre: «Ich dien.» Egyedül ez valódi.

Ezen védjegy utánzása, valamint más törvényileg nem engedélyezett, így forgalomba nem hozható balsamgyártmányok viszonteladása törvényileg tilva van. 10647

Egyedül valódi **BALSAM «Védjegy»** gyógyszerárban **THIERRY A.**

Pragada-ban, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Thierry A. gyógyszerész Centifolia-kenőese

fájdalomszüntet, puhító, oldó, huzó, gyógyító stb. Legkisebb postai szállítás 2 tégely 3 K 60 fillér. Kicsinybeni eladásnál a raktárban 1 K 20 fillér tégelyenként. Főrakúr Budapestben: **Török J. dr. Egger L. I. gyógyszerár:** Lugoson Vértés, közvetlen rendelések címzendők: «Schutzengel Apotheke» des A. Thierry in Pragada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Az összes előzetes bekládás esetén a szállítás egy nappal előbb történik, mint utánvéttel és az utánvételtől pótjól is megtakarítható, így ajánlatosabb az összeszet előzetesen utalványozni és a megrendelést a szelvényen eszközölni és a pontos címet megadni.

VASÁRNAPI UJSÁG

8. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.)
SZERKESZTŐ: **NAGY MIKLÓS.** FŐMUNKATÁRS: **MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, FEBRUÁR 19.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDNONSÁGOK** (a Világkrónikával) együtt: egész évre 24 korona, félévre 12. Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: egész évre 16 korona, félévre 8. **A POLITIKAI UJDNONSÁGOK** (a Világkrónikával): egész évre 10 korona, félévre 5. Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott vitteljén eszotlanod.

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY.
1773—1805.

A MAGYAR IRODALOM újjáélesztése az ország éjszakai keleti részéből indult ki. Bessenyei Szabolcs szülte és Sárospatak nevelte, társai, a testőr-írók, túlymóan Erdély fia, Kazinczyt Zemplén adta reformátorul az irodalomnak. Egy lépéssel jobbj haladva a szellemi mozgalom az Alföld szive felé, Debreczenből emelkedett ki a megújult irodalom első valóban eredeti, nagy költője: Csokonai Smintha az ő életének viszontagságai, melyek a Dunántúlról vitték, jeleztek volna az irodalom további fejlődését; a keleten kigyúlt tűz az Alföld síkja fölött keresztül csapva, a Dunántúl terjedt tovább; a két Kisladyval, Berzsenyivel, majd még inkább Vörösmartyval egy lépéssel közelebb jutott költészetünk az európai színvonalhoz, s egyúttal a nemzeti szellem teljességéhez, hogy aztán az Alföld népéből kiemelkedett Petőfivel és Aranyval mind a két magaslatot elérje.

Ebben az itt nagyjában vázolt fejlődésben az első nyugvópont két majdnem egyszerre feltűnt név: a Kislady Sándoré és Csokonai Vitéz Mihályé. Mind a kettő oly váratlanul s oly gazdagsággal lépett fel, hogy kortársaik s köztük első sorban az irodalom vezérei, meg se tudták őket kellően becsülni. Így azután osztályrészükül jutott az a keserű sors, hogy koruktól nem nyerték el az őket megillető babért, az utánuk következett nemzedékek szemét pedig elhomályosították velük szemben a későbbi nagy költők dicsőségének fénye, úgy hogy csak ma, egy század múlva kezdjük igazában megtalálni számunkra azt a helyet, a melyet költészetünk fejlődésében megérdemelnek. S a kettő között Kislady Sándor a szerencsésebbik, mert őt ha az irodalom nem értette is eléggé, megértette a közönsége, — de Csokonai, részint korai halálánál, részint pedig sanyarú életviszonyainál fogva még a kellő nyilvánosságot sem érte el élve: azok közül a művei közül, melyek révén a halhatatlanságra számot tarthat, jóformán csak a «Dorottya» jelenhet meg

életében. Életének sok nyomorúsága s korai halála mellett ennek is tulajdonítandó, hogy megszoktuk az irodalomtörténet szomorú lapjai közé sorozni azt, melyre az ő neve van bevésvé.

Pedig ő maga nem tartozik a szomorú költők közé; bármennyi verseiben a fájó panasz, kesergés, alaptermészete a vidámság. A bánat csak pillanatokra fogja el, de hamar megvigasztalódik s a pajkos mosoly vagy jóízű kacagás arczán meg se várja könnyei felszáradását. S természetének ez az alaponása érvényesül

Csokonai Vitéz Mihály rajza John Frigyesnek az Országos Képtárban levő metszete után.

annyi jobb sorsra érdemes ifjút vitt bele az elzüllésbe.

Ha ebből a szempontból nézzük költészetét, könnyen megértjük, hogy miért vált épen ő belőle az első igazi humoros költő a magyar fájó s mért vitte épen ő legelőbbre társai közül a könnyed, deris anakreoni versekben. S megértjük azt is, hogy miért buzog lelkében bővebben a szerelmi dal forrása addig, a míg remélheti, hogy Lilla az övé lesz s mért sokkal kevesebb számára is a szakítás utáni versek száma. A bánatot erősen, mélyen tudta érezni, de hamar kiűzte belőle friss, életerős vidámsága, lelkének eleven életerejé, rugalmas ifjúsága. Viszont azonban a tréfát élvezni tudta teljes lelkéből s ha vidám verseit olvassuk, mindig kiérzik belőlük, hogy a költő maga mulat legjobban a saját tréfáin. A fájdalmas ború lelkében csak hangulat volt, a mely jött s elmúlt, az állandó benne a játssi derültség, a mely bearanyozta szenvedéseit s megkettőztette csekély örömeit.

Lilla-dalaiban sok az olvadozó epedés, a holdfénynél való ábrándozás, a mit inkább a korabeli költészet hatásának rovására kell írunk, mint a saját magáéra. De még ilyenkor is mily egészséges, életkedvtől duzzadó az ő szerelmi költészete, kortársai legnagyobb részének szemelgő, lágy, testetlen álmodozásához képest! Ha pedig a könnyed, pajkos enyelgés hangját üti meg, oly őszintén, szívből fakadó vidámsággal cseng a szava, a melyet nem találunk sehol a magyar költészetben, Petőfijén. Ilyenkor magunknak is kedvünk kerekedik vele együtt felkiáltani:

Egy összességgel ily sok Gyönyört, becses ki látott? S ki boldogabb Vitéznél?

Midőn pedig Lilla elvesztése után fájó szívvel zengi panaszait, el tudja hitetni velünk fájdalma őszinteségét, de mégis úgy érezzük, hogy a halál emlegetése nála alig egyéb költői szólamnál, vagy legfeljebb futó felhőnél a derüs egen. Lilláját úgy elárasztja boldogan áradó bókjaival, szépségét oly önfeledten tudja élvezni, egy pillantásából, egy mozdulatából, egy — sokszor csak elképzelt — helyzetéből a gyönyör anyai forrása válik szá

Egykorú kép után.

CSOKONAI LILLA (VAJDA JULIÁNA).

mára, hogy a ki e verseket olvassa, szinte megijednek a saját lelke is. Az olyan szívnek, mint a Csokonaié volt, sebei bármily mélyek is, hamar gyógyulnak, mert e szív tiszta és mentes minden oly kóranagtól, a mely a sebet elmérgesíthetné. S ismerte Csokonainak ezt a lelki alkátát, csodálkozhatunk-e azon, hogy úgyszólván közvetlenül Lilla elvesztése után megírja a «Dorottya», a magyar jókedvnek ez első igazi költői nyilvánulását, a melyben tiszta szívből kaczag azon, a mi nevetni való s melyben nem érezzük nyomát sem annak a szerelmi bűnnek, a melyből a költő még alig ocsudott fel.

Ha adataink nem volnának is rá, biztosan tudhatnók, hogy Csokonai, a merre csak viszontagságai vetették, kedvelt s szivesen látott vendége volt minden társaságnak. A debreczeni kollegium tanárai is szerették s bizonyára fájó szívvel zárták ki az intézetből, mikor a kollegiumi fegyelem szigorú szabályai erre kényszerítették őket, a diákság pedig ragaszkodott hozzá, a ki első volt a tanulásban, magasan felettük állt műveltségben, de első volt a tréfában, a mulatságban is. Később, Komáromban, Somogyban is először bizonyára a víg cimborát szerették meg benne s csak aztán ismerték fel a költőt. A férfiakat ép úgy vonzhatta csapongó, tréfára mindig kész kedélye, mint a hogy a nőkre hatottak kedves és megvalóító versei. Az akkori vidéki élet tespedő, a világtól elzárt unalmában valóságos üdülés lehetett a szegény, vergődő diák megjelenése, a ki kora műveltségének magaslátán állott, az elmésségből ki nem fogyott, pajkos volt durvaság nélkül, pohár bor mellett jól tudta a magyar nótát énekelni, tudott lelkesen beszélni komoly dolgokról is, a ki bizonyára minden tekintetben emelte a falusi társaságok színvonalát. Ő pedig jól érezte magát e körökben, a melyekben ha nyert valamelyes tetszést, csak saját kiváló tulajdonságainak köszönhetette s a melyben ha felolvashatta verseit, ez a nyilvánosságának úgyszólván egyedül módja volt számára. Akkor még oly kezdetlegesek voltak nálunk az irodalom eszközei, hogy a költők munkái sokszor országszerző elterjedtek már kéziratban, míg végre nyomtatásban megjelenhettek.

Csokonai költészetében eladdig nálunk példátlan változatossága van a hangnak, tárgyának,

formának, — csak egyféle hangot nem találunk nála soha: a haragét. Ez az oka, hogy nem vált belőle szatirikus költő, mert a szatíra alapja a felháborodás vagy legalább is megbotránkozás valami bűn, roszaság vagy ferdeség miatt; a szatirikus bizonyos mértékig mindig erkölcsbíró. Csokonai nem volt az; észrevette az emberekben s az emberi dolgokban azt, a mi bennük nevelés, nevetést is rajtuk, de úgy hogy ők maguk is vele nevettek, mert nevelésében nem volt se gúny, se keserűség. A «Dorottya»-ban is alig van szatirikus elem, pedig a tárgy bőven kínálta volna: nem gúnyolja ki sem a vén lányokat, sem a többi farsangolókat, csak mulat rajtuk, bevonja őket vidám lelke derűjével. Nem mintha nem vette volna a dolgokat komolyan, sőt ellenkezőleg, nemcsak költészetéből tudjuk, de életéből is, hogy erkölcsi komolyság dolgában magas mértéket alkalmazott magára. De a természetében nem volt meg sem az a gúnyolódó hajlam, sem az a keserűség, a mely a szatirikust teszi. A tréfát magáért a tréfaért szerette s nem tette soha sem oktató eszközzé, sem büntető ostorá.

Lelkének elpusztíthatatlan derűje nem vitte felületességre, könnyűvérsége nem

lépte át azt a határt, a melyen túl már könnyelműséggé válik. Érzésben, eszmében egyaránt el tudott mélyedni s hogy volt benne művészi öntudatoság, azt nemcsak az a nagy műveltség bizonyítja, melyet kedvezőtlen körülményekkel dacolva is szerezni tudott, hanem az is, hogy öntudatosan önálló filozófiai világnézetre törekedett jutni. Mutatja ezt nemcsak egyenesen filozófiai érzésként nagy költeménye a lélek halhatatlanságáról, hanem egyéb művei is, a melyekből arra lehet következtetni, hogy célját el is érte volna, ha a halál meg nem akasztja a a férfikor küszöbén szelleme fejlődését. Az ő példája is azt bizonyítja, hogy az egészséges vidámság nem esik a komolyság és mélység rovására.

Élete utolsó éveiben, melyeket anyja debreczeni házában töltött, gyakran szokták őt úgy rajzolni, mint betegségtől sorvasztott testű és szenvedéstől megtört lelkű ifjút, a ki keseregve vészorog korai sírja felé. Ez a kép alighanem hamis, mert Csokonainak magának nincs ebből az időből számbavehető nyilatkozata, mely arra vallana, hogy életkedve, önbizalma elernyedett volna. Bizonyára mélyen érezte helyzetét, hogy anyja viszontagság után is alig talál elismerésre, hogy az életben, a társadalomban nem bírja megillető helyét megtalálni s hogy harmincz éves korában is keresetforrás nélkül, anyja szegényes házában kell tengődni. De csüggedés, vagy reménytelen elkeseredés nem fogta el soha, — úgy érezte, hogy még van jövője s el fog jönni még az ő ideje. Képes lett volna-e a csüggedtség lelkiállapotában egy-két nap alatt olyan nagyszabású, mélyen járó munkát alkotni, mint a «Lélek halhatatlansága»? Avagy foglalkozott volna-e oly nagyszabású, teljes lelkiéretű kivitelt tervekkel, mint az «Árpád» eposz? Hite önmagában s jövőjében, önbizalma és lelki egyensúly megmaradt akkor is, beteg testtel, sírja felé lépdelve is a régi egészséges lelkű, bizakodó, nem a multon keseregve évődő, hanem bizalommal a jövőbe tekintő Csokonai maradt. Lelki szenvedései voltak bár, de nem oly emésztek, hogy lényegesen sietteték volna sírba döntését. Úgyis eléggé sietteté életmódjától kifejlesztett apai öröksége: a tudóvársz.

Lelke nem szállott el nyomtalanul, emlékezete eleven maradt késő nemzedékek szívében

is, oly eleven, mint egyetlen Petőfi előtti költőnk sem. Nemcsak költeményeit énekeltek s éneklék nem egy helyt ma is, hanem egyéniségének is megmaradt az emléke azokban az adomákban, melyek Debreczenből kiindulva országszerző elterjedtek róla. S ezek is megőrizték lényegének alapvonását, az életkedvvel tele, pajzán vidámságot, ha sokban túlozva is. Ezekben az adomákban Csokonai mint a debreczeni mulató diák típusa szerepel s bizonyos tekintetben el is lehet róla mondani, hogy az volt élete végeig: a régi magyar diákságnak megemésztett típusa, a kinek fiatal a lelke, mindig kész együtt mulatni a mulatókkal, de ép úgy kész együtt dolgozni a dolgozókkal; a kinek romlatlan a szíve, mint a gyermeké, de komoly a lelke, mint a férfié. Nemcsak költői tehetsége emeli ki a hétköznapiasságból, hanem lényegének szeretetreméltósága is, a melyet költeményein keresztül megláthat mindenki, a ki eléggé el tud mélyedni bennük. És sem költészete, sem egyénisége nem vesztette el varázsát ma sem, a mikor már száz esztendő nehezedik sírhalmára; mind a kettő elég eleven arra, hogy feléje fordítsa szívünket, a midőn halála századik évfordulóján meggyújtjuk sírja fölött az emlékezet szövétnekét.

Schöppfin Aladár.

KOZSIBROVSZKY ÜZLETET KÖT.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irta Mikszáth Kálmán.

— Mit? Nyúl? Annyi van, kegyelmes uram, hogy behúnyt szemmel kell csak elsűtni a pusztát s bizonyosan felfordul valahol egy a lövés folytán.

— No, ha annyi nyúl van, — nevetett az államiszter, — akkor hát róka nincs. Mert a róka eszi a nyulat.

— De hisz akkor ide jöhetnének — vélte Wraditzné, — a jó koszt végett.

— Bizonyosan nem tudják.

— A jó pelesenének messze elmegy a hire. Kozsibrovsky visszajött és a minisztert karongfogva, egy ablakmélyedésbe vonta, a hol halkán beszélgettek. Knopp báró ellenben unokahugával tette ugyanazt.

— Ninette, — mondta, — te segítségemre lehetnél az alkunál. Úgy látom, tetszel neki.

— Honnan tudja a bácsi? — szólt fojtott hangon, elpirulva.

— Hát vak vagyok én, mi?

— Hiszen nem vak, de...

(Azt akarta mondani: de mégse lát a pokrócz alá!)

— Egyszer valami okosat is csinálhatnál a szépségeddel, hugocskám. Eddig mindig bolondot csináltál. Kezdd meg vele az alkut és csavard le az árt. Hiszen ti asszonyok tudjátok az ilyet. Egyet kacsinasz, tizezer forint, kettőt kacsinasz, tizenötezer forint szalad lefelé az alapárból... Csinálj pénzt a kacsinásaidal, Ninette!

Wraditzné felbigyesztette a duzzadt ajkait.

— Köszönöm szépen, — rázta a fejét makrancosan, — kacsinatsz a bácsi, ha kedve tartja.

— Hiszen kacsinatnék én, te csacsi, de az nem ér semmit.

— Nekem pedig nincs szemem hozzá.

— Oh, oh, ártatlan bárány! Hányszor megtetted ingyen. Nekem ne beszélj!

— Inyen, az más.

— No hát számár vagy.

E pillanatban szétártá az inas a szárnyas ajtót és jelentette, hogy tálalva van.

Kozsibrovsky virgonczan ott termett Wraditzné mellett és karját nyújtotta.

— Nézzük meg, mit kotyvasztottak össze az anyeim. Ehes már?

— Inkább csak kíváncsi vagyok.

Átvezette egy smaragdözlő selyem butorzatú nappali szobán az ebédlőbe, a hol őt személyre volt terítve, oly elegánsan, akár csak a Maxim éttermében, Párisban. Még a divatos chrizanthemum virágok se hiányoztak. Balról a minisztert, jobbról Wraditznéét ültette szomszédjára. A leves már ki volt tálalva és párolgott s a benne levő szürke gombakarikák kaczerán úszkáltak a tetején.

E pillanatban a szomszédban levő benyilóban egyszerre elkezdett mozogni vagy nyolcz vonó, s közbe szólt lágyan egy flóta, meg egy klarinét, meg egy cimbalom.

— Mi ez? — riadtak fel egyszerre a berliniek.

— Hát ezek az én házi cigányaim.

Érdekes ruhákba voltak öltözve, melyeket a Mátyás király fekete serege viselt valamikor Kassán egy szini előadásban.

— Az ördögbe, de hisz ön úgy él itt, kedves gróf, mint egy fejedelem.

— Hát csak kell valami szórakozásomnak lenni, — mentegetődzött a gróf szerényen. — Se nem iszom, se nem kártyázom, se feleségem nincs. Mit csináljak? Halálra unnám magam, ha egy kis zenét nem hallanék.

— De hiszen a fülemilék elég szépen énekelnek az erdőben, s az ingyen van. Holott e zenekar tömérdek pénzébe kerülhet.

Kozsibrovsky vállat vont, aztán úgy felelt, mint egy apostol.

— Megezik, a mit a föld ad és még nekem is hagyunk valamit. Elég szép az ő tőlük.

Erre aztán rendre kezdtek előjönni azok a dolgok, a miket meghagynak neki, egy tál földes tengeri rák és osztriga, ahhoz egy kis chably, utána egy tál ürügerincz angolosan és ahhoz egy kis gránátpiros burgundi, azután fiatal liba uborka salátával, a mellé egy kis Heidsieck pezsgő.

A pezsgőnél felállt Szlamesik, megsimogatta nagy szakállát, ünnepélyesen köhintett és így szólt:

— Tisztelt uraim és bájos szomszédnóm! Egy történetek akarok elmondani, mielőtt poharainkat kiürítenék. Nem régen fajdra vadásztunk néhányan Ő Felségével. Elöl mentünk a királyllyal egy szántóföldön keresztül, midőn valami fényes dolog csillant a Fölség lábainál a feltűrt rög alól. Fölemelem, hát a Lipót-rend közepkeresztje. Hogy volt, mi-kép jött ide, legfőbb gyanítani lehet. Egyszer valaki a király vendége közül nyilván elvesztette. Át akarom nyújtani Ő Felségének, mire így szól hozzám: Hagyja csak, maradjon önnél. A földé volt, én nem veszem vissza tőle, azaz megint a földet dekorálom fel vele. (Isten úgyse szép és királyi gondolat egy agrrikultur államban.) A legjobban kezelt, legengedelmesebb földet, illetve annak a gazdját. Tegyen nekem azonnal előterjesztést. Nos, én a legjobb lelki-

ismerettel a trimóci birtokot ajánlottam, mint a legjobban termő mintabirtokot országnkban. Mire a király rám parancsolt, hogy személyesen adjam át ezt a magas rendjelet a történetke fölémlítése mellett kitünő gazdájának, a ki nem más uraim, mint épen a mi kedves házigazdánk, Kozsibrovsky gróf, kinek egészségére ürítem poharamat.

Ezzel kivette zsebéből az új pántlikával fölékesített keresztet és a gróf nyakába akasztotta, a ki egy csöppet se látszott megalottnak.

— No, már most aztán igazán nem tudom, — szólt mosolygva — én vagyok-e a Lipót-rend közepkeresztje, vagy pedig a trimóci birtok?

— Sapristi! — vágott közbe az álmélkódó Knopp báró élénken, kire nagy hatással volt a jelenet. — Mi lett volna most, ha a földbirtokot egy negyedórával előbb véletlenül megveszem?

— Bizony nem tudom megmondani, — felelte a miniszter kenetesen, meglappadt tokját megvakarva. — Ez nagy kérdés.

— Hogyan? Azt gondolja excellenciád, hogy a birtokkal járna a kitüntetés? — hüledezett a báró és ősz hajszálai megnedvesedtek a feje búbján. Izzadott.

— Ha Ő Felsége szavait interpretálok, hogy nem veszi vissza a földtől, a mit a földön talált, akkor igenis a trimóci földé a rendjel, de miután annak gazdája is említve lett, így

CSOKONAIHOZ.

Irta és a Kisfaludy-Társaság közlésén fölolvasta Kozma Andor.

Jöjj, te kedves, kósza lélek,
Im idélek: erre szállj!
Bárha tested a rögé lett,
Él, mi benned égi báj.
Mint a szívünk dalos kedve
Ide lenghetsz még közénk,
Kik ma dicső emlékekre
Koszorúkat kötözünk.
Tél tarolta kertek
Most rózsátlanok;
Némák mezők, berkek,
Még halál van ott;
Kiknek színes ajkát
Méhek csókolák,
Szirmuk' elhullajták
Gyöngye violák;
Nárcisz sem buvik a hóban,
Nincs ma künn virág,
De valónál virulóban
Int egy más világ:
Örök nyár világa,
Szép költészeted —
Szívem édes vagyit
Abba késztetted.

Fényben úsznak ott a rózsák,
De van árny is, van ború.
Szádon tréfa, gúny, bohóság,
Szíved mélye szomorú.
Széles kedved kelt kacajra,
Oh, te pajkos víg diák!
S könnynek indul, a ki hallja
Sóhajos elégiád.
Én, elandolodva
Vers-világodon,
Eltetted dalodba
Bele álmodom.
Egy lapon vidám dal,
Máson csüggeteg,
Víg bohó, te rád vall
S rád, te búbeteg.
Szinte líket friss zenére
S ujong itt a sor,
Mint az ifju fúrge vére,
Tavasz nyiltakor,
Ott sir elhalálon,
Mint a tört remény —
Sorsod is, valóban,
Csak egy költemény.

Isten hozzád anyaváros,
Iskolás rend, vaskalap!
Gyümölcsös kert, nem virágos —
A poéta megszalad.
Menni, menni: ez az élet!
Mégpihenni ott a hol,
Van virága az utszélnak

S bokrain madár dalol.
Honnan ifju vándor?
S merre visz a láb?
Hol akad leány s bor
Néked netovább?
Milyen fagy-feloldó
Könnny fergeteg,
A mely szeretebolygó
Ultra kergetett?
Tenzived a nyughatatlan,
A mi egyre űz,
Abban lángol olthatatlan
A poéta tűz.
Ha érsz is akárhol
Egy-egy jobb napot:
Hí a csalfa távol —
S ma itt, holnap ott.

Csergő forrás vize vonja,
Kit csak testi szomj kinez.
Téged ifju lelki szomja
Hajt a hir forrásához.
Mind unod, ha már nem ujság,
Csak, a mit a szárnyaló
Helikoni Pegazus vág,
Az az egy neked való.
Megízleltem már a
Törvénytudományt —
S a bölcs diétára
Mégy toronyiránt.
Kedves magyar múzsád
Im, ott szólni kezd.
S minő szomorúság,
Hogy nem értik ezt!
Ultra ismét, újabb révbé!
Lám, ott ír terem:
A esalódás keservére,
Édes szerelem.

De, mi édes volt itt,
Lesz legmostohább —
S lillát sírva holtig,
Vándoroloz odább.

Ad egy ridég legényfészket
Az a szittya tartomány,
Melyben oly dús a tudomány.
S koldus még a tudomány.
Ott segítész a híveknek
Törni lelki parlagot,
A kik szűz termőbe vetnek
Magyar műveltség-magot.
Hagyj e kedves tájon
Időzni veled,
Hol én megtalálom
Szülőföldemet;
Édes verse csordul,
Mint helybi méz.
Ma is megvagy ám —

Tőled énekel még
Verset ott anyám.
Oly édes volt hangja,
Mikor dalolát;
Őt is még az anyja
Tanította rá.
Szépnyám meg szép leányul,
Sok-sok év előtt,
Még a magad ajakáru
Hallá legelőbb,
Röszetvilágnál
Némul a szüret
S úri társaság áll
S figyel körüléd.

E nemes nagy vármegyében
Tárva minden ház neked.
Víg uraknak állsz kegyében,
Ha zeng pajkos éneked.
S ha dalolsz, mint Lilla híve,
Lágyan, a hogy csak te tudsz:
Sír a dámák gyöngye szíve
S nékik is kegyükbe jutsz.
Búd szerzője: Amor
A szív nyilaló;
Vigaszod: a mámor
Baechustól való.
De ki nékik áldoz,
Az a kékszemű
Hideg Minervához
Mint lehetne hí?
Mitől egykor megfutottál,
Iskolás nyugod, —
Itt is csak belé jutottál
S nem soká nyugod.
Honnan idétevédt
A nagy vándorut,
Kanyargván öt évet,
Oda visszafut.

Üdvözlégy szülői fészket!
Adjon Isten, jó anyám!
Bátran a szemedbe nézek,
Te se nézz pirulva rám.
A fiad, bár kósza lelke
Messe tájkon űz,
Már híré felénekelte
Magyar lantosok közé.
S nagy munkára tér ő
Vissza most ide,
Mint a döngieselő
Méh a kópube.
A sok virágporbul,
Mit begyűjt Vitéz,
Édes verse csordul,
Magyar égi boltunk
Fénye lesz te még.

Szárnyas paripán...
Ah, de mennyi büszke terve
Terv marad csupán.
A ki vándor lélek,
Ha nyugtot talál,
Annak az nem élet,
Annak az — halál.

Még oly ifjan, tette vágyva
Gyilkos lázban sorvad, ég.
— Édes kincsem, más rózsája,
Isten hozzád, itt a vég!...
S a halálos küzelemben
Bájjad hű dalnokát,
Anyjánál is édesebben,
Lilla, nem karoltát át.
Nem szivedre hajtá
Csüggedő fejét,
Csak neved sohajta
Messziről feléd.
Vándor, tarka élet,
Tarka képzetek —
Minden semmivé lett,
Elvégeztetett. —
Nem, ne ily bús hangon róla,
Lelkes dal nekí!
Ezt a lantost koporsója
El nem rejtheti.
Bár sírját megássák,
Lelke, az kiesap
S legszebb vándorlását
Még most kezdi csak.

Dalok szárnyán száll az égig
S száll azon korlátlanul.
Amuló szemünkbe fénylik,
Ha felettünk átvonul.
Soha nem verik homályba
A nagy álló csillagok,
Könnýüded költői bája
Győzhetetlenül ragyog.
Hintsd dalt nekí, égi bolygó,
Hintsd a fényözönt!
Ha bús, ha mosolygó,
Minden szív köszönt,
Fenn a végtelenben,
Hol pályád halad,
Száz év tova lebben
Mint egy pillanat.
Oh, de lenn a földi pályán
Nagy idő nekünk!
Tündöklésed szép csodáján
Csüng tekintetünk.
S ha mi szétomoltunk
Sírba téve rég:
Magyar égi boltunk
Fénye lesz te még.

kétes a dolog, csakis az igazságügyminiszter dönthetne benne, vagy pedig...

— Vagy pedig?

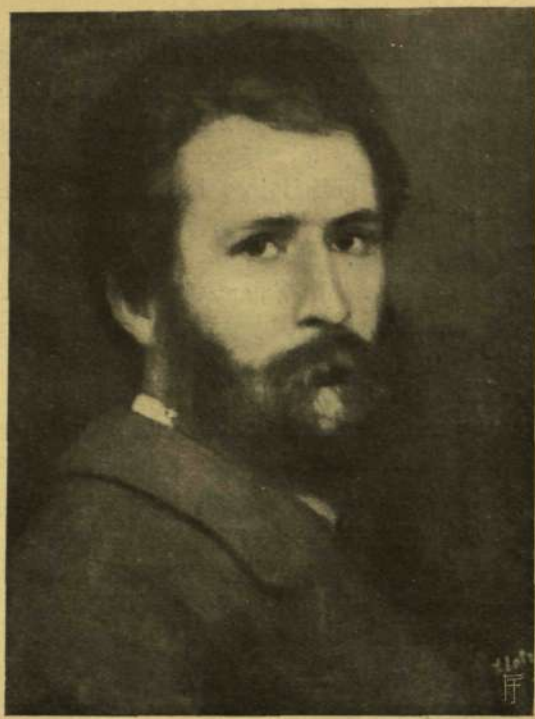
— Vagy Ő Felsége, az az, hogy...

— Halljuk, halljuk a remek fejtegetést — türelmetlenkedett a báró, egy szigorú oldalpillantással Wraditzné felé, ki valami másról kezdett csevegni.

— Az az, hogy Ő Felsége már vissza nem vehetné Kozsibrovsky barátomtól, mert a mit én egyszer az ő nevében a nyakába akasztottam, az ott marad a nyakán, si fractus illabatur orbis, hogy aztán az új tulajdonosnak is jár-e rendjel, mely bizonyos fejedelmi szeszélyné fogva a földé lett, annak eldölése így, vagy úgy, megint egy másik fejedelmi szeszélytől függ. De most kocszintunk egyet, uraim.

Kiitták poharaikat és a lármásabb zene miatt, mely most következett, egy részlet a Bánk bánból, csakis a szomszédok beszélhettek egymással.

— Lásza, mi minden megte-m a paszulyon és a borsón kívül is, egy szép bírtokon, — szólt Wraditzné.

A MŰVÉSZ SAJÁT FESTÉSŰ ARCZKÉPE A 60-AS ÉVEKBŐL.

— Mivel?
— A szavaival.
— Mít mondtam én? A vevő kérdezett, az eladó felelt, őszintén, úgy a hogy van.
— De a forma, — hajtotta a szép asszony. — Hát így szokás az illet megmondani, ilyen alkalmakkor, fogpiszkálás közben?
— Ezek megint veszekesznek, — fedezte fel az öreg báró.
— Bocsánat, ha megsértettem a forma be nem tartásával, — mentegetőzött Kozsibrovsky, ügyet se vetve a báró közbeszólására, — pedig inkább én adhatnám a sértettet. Ön engem a lényegben sértett meg.
— Mivel? Szeretném tudni.
— Azzal, hogy kosarat adott.
— Én? — csodálkozók Wraditzné, és egy piskótát morzsoltszét idegesen újjai közt.
— Tehát nem adott kosarat? Akkor jó.
— Még nem.
— De el van szánva?
— Még nem tudom.
— Hát nem kell a bírtok?
— Azt nem állítom. De hátha a n gybácsi

KAPISZTRÁN JÁNOS KERESZTES HADAT GYŰJT.

HUNYADI JÁNOS HALÁLA.

LOTZ KÁROLY MŰVEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

— Kómolyan tetszik önnek?
— Valóságosan beleszerettem. Sokért nem adnám, ha az enyém lenne.
— Annak igazán örülök, — mondá Kozsibrovsky.
— Csak az a kérdés, hogy mi az ára.
— Nevetséges, — nevetett Kozsibrovsky. — Ha akarja, az öné lesz.
— De a nagybácsi fősvény egy kiesit.
— Akkor is. Hiszen két mód is van, hogy az öné legyen.
— Ugyan?
— Az egyik, ha a nagybácsi megveszi és akkor egy napon a magáévá válik, nem igaz?
— Igaz. De hát a másik mód?
— Hajljon ide közelebb, majd belesúgom a fülébe.
— Valami bolondot ne sügjon.

Kozsibrovsky odavitte a nagy fejét egész közel a szép arczához.
— A másik mód, — súgta s izzó lehelletétől ide-oda röpködtek a hófehér nyakon a finom hajpihék, melyeket már a fésű nem fogott fel, — ha maga válik az enyémé és akkor rögtön megvan a bírtok.
Wraditzné riadtan kapta el a fejét s újra vörös lett, mintha Szent Antal tüze égne arczán.
— Kozsibrovsky, no hallja! Maga szemtelen.
Duzzogva fordította el tőle a tekintetét s még a székét is féloldalt igazítá, hogy háttal essék Kozsibrovskynak.
— Haragszik? — faggatta az kérlelőleg.
— Hagyjon békét!
— De hiszen nem tettem semmi rosszat.
— Megsértett.

révén is hozzájutok — és hamiskásan mosolygott, mert hamar megbékülnek az asszonyok.
— Figyelmeztetem, hogy ez a mód hosszadalmasabb, — fenyegette meg tréfásan Kozsibrovsky.
— Mindegy. A második mód csak azután következhetik.
— Akkor én az elsőt azonnal eltörlöm.
Wraditzné vállalt vont.
— Ha van bátorsága a nagybácsinak szemébe mondani, hogy csak tréfából utaztatta ide Berlinből.
— Önért mindenre képes vagyok.
— Szeretném kipróbálni.
— Parancsoljon velem.
— Hát legelőször is, — mondta halkan, fojtott hangon, — legyen ön békétüréssel három napig. Gondolom, ennyi gondolkozási időt szo-

kás kérni a regényekben, aztán csak adja el a bírtokot a bácsinak.

— Minek az a három nap?

— Hát az egyik, hogy gondolkozzam a dolog felől, a másik nap, hogy elhatározom magam, a harmadik, hogy a bácsit előkészítem.

— Lehet-e reményem?

— Semmit se mondhatok most. Látja, hogy ide hallgatnak.

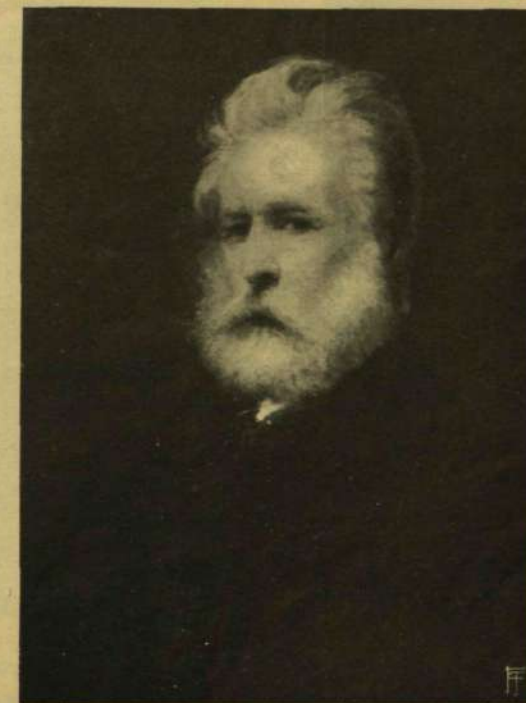
— De legalább egy jelt, egy jelt — lihegte Kozsibrovsky szinte ittasan.

Épen az ebéd végén voltak, a csemegénél Wraditzné kivett a tányérból egy óriási ananász-epret, meghömpölyögte a porczukorban, aztán odanyújtotta Kozsibrovskynak.

— Harapja el a felét.

Ham, Kozsibrovsky elharapta a felét a füstös, fekete fogaival.

Wraditzné odanyúl a másik feléért, szemei bágyadtan hunyódtak le, mire szép piros ajkai között eltűnt a számozca másik fele. S ezzel meg volt a kötés pesételve. Ilyen mindenféle bolond dolgokból telik az ki az előkelő emberek közt.

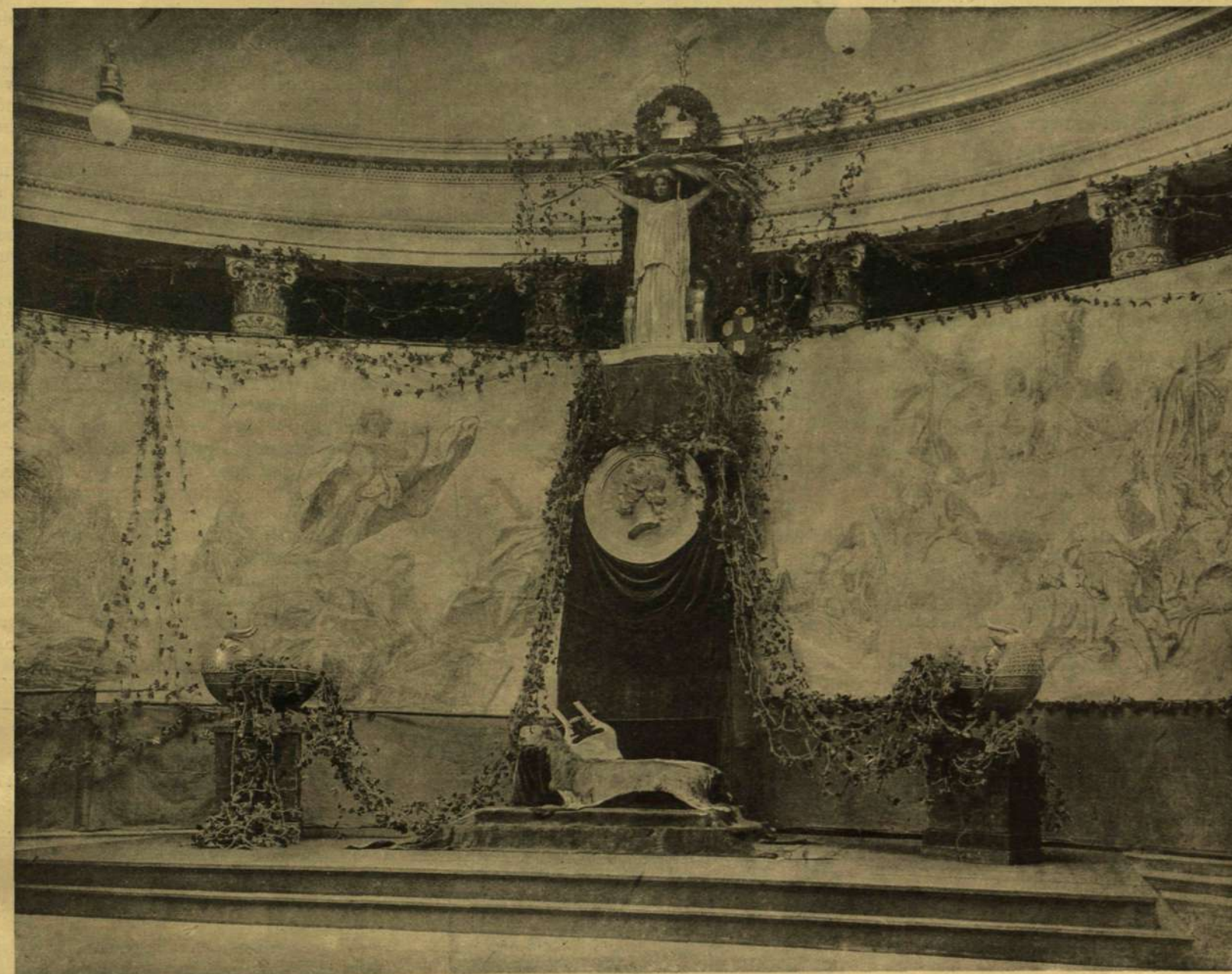
A MŰVÉSZ SAJÁT FESTÉSŰ ARCZKÉPE AZ UTÓBBI ÉVEKBŐL.

összehítt eselédék csárdás tánczában gyönyörködtek. Wraditzné egy a folyosóra kivitt bíbor karosszékéből nézte, mint egy királyné a trónból a vidám népmulatságot, hogy rakják, hogy aprózzák, mikép ereszti el a legény a táncosnéját, elfonódik tőle, illegeti, billegeti magát előtte, se eltűnni nem tud, sem megfogni nem hagyja magát, hanem csak rezeg, bujik, kitér, ugrál vele szemben, mint egy árnyék, míg egyszer csak egy iramodással hopp, átkapja a derekát s most már gyöngéden simul a tánczosához, rárantják a frisset, megforgatja, zireg, ropog a sok kurta szoknya, mint egy folyton növekvő varázsharang s hűs szelet támaszt körös-körül.

A mint épen ebben gyönyörködnek, egyszer csak ott terem előtte egy csinos legény sarkantyús csizmában, pitykés kék mellényvel, árvalányhajas kalappal s meghajlik előtte, hogy a tánczra kéri.

Följedd, rá néz, hát a gonosz csont — Kozsibrovsky. No, már ez olyan jó tréfa, hogy nem szabad elrontani.

Wraditzné beugrott s úgy eltanulta egy fél

LOTZ KÁROLY MŰVEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL. — STROBL SZOBORMŰVE, KÖRÜLÖTTE LOTZ OPERAHÁZI MENNYEZETI KÉPÉNEK KARTONJAI.

Asztalbontás után, átmenőben a szalonba, Knopp báró karon fogta a házi gazdát.
— Nos hát, mi az ára a kis bírtoknak, kedves grófom?
— Van alku vagy nincs alku? — kérdezte Kozsibrovsky.
— Csak mondja mindjárt az utolsó árat. Gavallér emberek közt nincs helye a sok locongásnak.
— Kétszázezer forint, — mondá Kozsibrovsky.

— Száznyolecvanra gondoltam, — felelte Knopp.
— Egy garast se engedek, sőt ha még egy szót szól a báró, fölemelem az árat.
— Top! — mondá a báró élénken, — és a Kozsibrovsky markába csapott. Megvannak-e a telekkönyvek?
Persze, hogy megvoltak a telekkönyvek, sőt ebéd utánra oda volt rendelve egy ügyvéd is Homonnáról, a ki mindent rendbe hozott, leltárt készített, mialatt az uraságok az udvarra

óra alatt, hogy szinte kifogástalanul csinálta. Mikor a gróf visszavezette a helyére, csupa hév volt, csupa olvadás.
— Ez igazán kedves volt öntől, Kozsibrovsky.
— Micsoda fölséges magyar asszonyka lesz magából.
— Én is reménylen. Három nap mulva írok önnek Bécsből, a hol két hetet töltünk rokonaink körében.
— S akkor én aztán fölmenjek!

A CSOKONAI SZÜLŐHÁZA HELYÉN ÁLLÓ HÁZ DEBRECZENBEN.

A CSOKONAI HALÁLOZÁSI HÁZA HELYÉN ÁLLÓ HÁZ DEBRECZENBEN.

Haranghy György fényképe.

— Természetesen. Még pedig mindjárt. Hanem valamit én is kérek, Kozsibrovsky.

— Parancsoljon.

— Csináltasson nekem egy ilyen népies ruhát, ehhez a tánczhoz.

Kozsibrovsky édesdeden, önelégülten nevetett, hiszen ez a kérés fölött a legédesebb igérettel.

— Maga a legtökéletesebb asszony a világon, — jegyzé meg csöndesen. Még nincs is férjné! és már toilette-gondokat akaszt a férje nyakába.

(Vége következik.)

CSOKONAI HALÁLA.

Épen száz éve annak, hogy a debreczeni református kollégium tiszteletes seniora 1805 január 30-ikán a szokásos rövidítéssel a következőket jegyezte be a főiskola halálzási könyvébe:

«Péterfia-utczában Csongrái Vitéz Mihály meghalt 31 éves korában, száraz betegségben, eltemetett ingyen.»

Két nappal előbb január 28-ikán halt meg a költő. A mostani debreczeni Darabos-utczában állott az a szegényes kis házacskó, a melyben a költő élete utolsó éveit töltötte. Ma már díszes bérház áll a helyén, több mint egy évtized óta s emléket is csupán egy, a hetvenes évekből való kőmetszetű kép őrzi a Csongrái ereklyetárbán.

Íde vonult a sok viszontagságot átélő költő, bizony sokszor rászorulva dunántúli meczenásaira s jó embereire.

E körben békés polgári életre is rászánta volna már magát, holott még kevéssel azelőtt nem tudott beleilleszkedni az ősi kollégium fegyelmi törvényeinek keretébe.

1802 szeptember havában muzeumi, illetve könyvtári irtócsángért folyamodik, majd a debreczeni egyház énekes könyveinek átdolgozásával akart valamelyes honoráriumra szert tenni. E közben újabb kötetét készítette nyomda alá, a nyomtatásban megjelent «Dorottya»-ját küldöztette szét.

Kalandsó vágyak helyett «egy kis pénzt akart kuporgatni, hogy magának egy kis kertet, másfél szobát és 10—12 történelmi könyvet szerezhesen».

De bizony a Széchenyi és Festetics családok pénzbeli küldeményei nélkül még a tisztességes megélhetést is nehezen biztosíthatta volna, mert Dorottya-ját is rossz időben küldöztette szét s még az eladott példányokért sem tudta a pénzt behajtani.

Édes anyjának nem szeretett terhére lenni, de a szükség mégis csak azt parancsolta, hogy annak házában húzza meg magát. Az itt képen bemutatott ház utcai szobájában dolgozott s az udvaron levő jászminos, bodzafa-virágok kertben.

A viszontagságos élet alatt szerzett tüdő-baja azután 1804 tavaszán erőt vett rajta. Beteg lett s ez időtájt írja: «A mi pénzt a suplikánsok behozták, a patika nyelte el. Már az orvoslásom is 50 forint felé jár.»

A HÁZ, MELYPEN CSOKONAI MEGHALT.

CSOKONAI SÍREMLÉKE A DEBRECZENI HATVAN-UTCAZATI TEMETŐBEN.

Haranghy György fényképe.

1805 új évében azután már válságosra fordult az állapota, s teljesen «összeszava» feküdt ágyában. Szentgyörgyi, a tudós debreczeni orvos biztatta, de már nem hitt maga sem a felgyógyulásában. Jó barátai meglátogatták s ott virasztott

ágya mellett Fazekas Mihály, a «Ludas Matyi» szerzője is. A kollégiumi ifjak közül is sokan meglátogatták, így Erős Gábor, a híres *rémetsző-diák* még élte utolsó napján is. (Erős rézbe karcolta az egyes világrészek térképeit. Ezek voltak az első kollégiumi térképek latin szöveggel).

Egyik életrajzírója feljegyezi a költő utolsó mondását is.

Valami nagy tisztelője, Soltra nevű deák este kilencz órakor látogatta meg, mert hírül vővén haldoklását, még egyszer látni akarta a költőt. Mikor hogylétéről kérdezősködött Soltra, Csongrái azzal válaszolt:

«Roszúl vagyok, lássa auffürolhatna Szentgyörgyi úrnál. Én is mingyárt auffürolom az urat a Jézus Krisztusnál.»

Este 11 órára azután kiszenvetett Csongrái. Egyszerű fejfájára egyik barátja maga véste a következő szavakat:

«Itt nyugosznak Ovidius, Vergilius, Horatius: Csongrái Vitéz Mihály személyében. Midőn éltek, egyesülének s midőn meghaltak, ide temetettének.»

A fejfa aztán kidőlt, elporladt s később csak szorgos kutatás után találták meg a költő sírhelyét.

1836-ban országos gyűjtés útján (2321 forint gyűlt össze) állítottak sírjára egy 73 mázas vas oszlopot, mely mindmáig daczol az idők viharaival.

1871-ben október 11-ikén leleplezték a Darabos-utca torkolatánál levő emlékkertben Lszó Miklós által készített bronzszobrát, mely e jeles művészi munkánk legkiválóbb alkotásai közé tartozik.

Az ingyen eltemetett, nyomorúságban elhalt költő egy század alatt pedig nagyot nőtt és még egyre jobban nő — az irodalomtörténetben.

Szathmáry Zoltán.

AZOLVASÓ.

Irtá Gorkij Maxim. Orosz eredetiből fordította Ambrozovics Dezső. (Vége.)

Már pitymollott, de az én lelkemben mind sűrűbbé lett a köd. Az az ember pedig, a ki előtt titok sem volt az én lelkemben, még mindig beszélt. Olykor megvillant bennem ez a gondolat:

— Vajjon ember-e ő csakugyan?

De a szavaiba elmerülve nem gondolkoztam ezen a talányon, s újra, mint a tük belefűrődtek az agyvelőmbé szavai.

— Az élet azért mégis tágul, de csak lassan, mert bennetek nincs elegendő erő és tudás ahhoz, hogy mozgását sietessétek. Az élet tágul, és az emberek napról-napra jobban megtanulnak kérdezni. Vajjon ki fog nekik felelni? Nektek kellene, ti talmi-apostolok. De vajjon értitek-e ti annyira az életet, hogy másoknak is megmagyarázhassátok? Értitek-e ti korotok követelményeit, értitek-e ti a jövőt, s vajjon mit tudtok ti felhozni annak az embernek a buzdítására, a kit az élet tönkretett, s a ki eleséggédt? Eleséggédt az élet iránt való érdeklődése, leszállt az a vágy, hogy tisztességgel és méltóan éljen, teljesen kiapadt belőle, egyszerűen akar élni, úgy, mint akár a disznó, és —

Beresényi generális és kuruczai Veér Tamás házában. (III. felvonás.)

«VEÉR JUDIT RÓZSÁJA» CZIMŰ SZINMŰ NEMZETI SZINHÁZI ELŐADÁSÁBÓL.

hallod-e? — a mint ezt a szót hallja: «ideál» — gúnyosan nevet: az ember egyszerűen egy rakás, hússal és vastag bőrrel borított csonttá lesz, és ezt a ronda rakást nem a lélek mozgatja, hanem a kéjes ösztön. Ez figyelmet érdemel ám — csak szaporán! segítsétek neki élni, addig, a míg még ember! De ugyan mit tehettek ti arra, hogy fölkeltsétek benne az élet után való szomjúságot, mikor ti magatok is csak nyöszörögtek, jajgattok és sóhajtoztok, vagy pedig egykedvűen megrajzoltátok az ő fölözését? A rothadás illata terjeng az élet fölött, gyávaság és szolgálkúság táplálja a szíveket s a lomhaság puha szálakkal békóba veri az elmét és a kezeket... Mit viztek ti bele ebbe a zürzavarba? Milyen aprók, milyen szálmalmak vagytok ti mind! Oh, ha fölbukkanna egy komoly és szeretettel teljes ember, a kinek lángol a szíve, s hatalmas, mindent fölölő az esze! A szegénytelen hallgatás nyomasztó esőndjében, mint a harang kongása hangzanának föl ihletett szavai, s lehet, hogy összeresszenének tőlük az élőhalottak megvetéssel sújtott lelkei!...

E szavak után hosszasan hallgatott. Én nem néztem rá. Nem tudom, mi volt erősebb bennem: a szegény-e, vagy a rémület?

— Mit mondhatok neked mindezekre? — hangzott föl a kegyetlen kérdés.

— Semmit, — feleltem én.

— Megint hallgatás következett.

— Hát hogy fogsz ezután élni?

— Nem tudom, — feleltem.

— Mit fogsz beszélni?

— Hallgattam.

— Nincs nagyobb bölcsesség a hallgatásnál!...

Kinos volt a szünet e szavai és a rájuk következő kacagás közt. Gyönyörűséggel kacagott, mint az olyan ember, a kik haláluk után valami vagyont hagyának maguk után a földön.

Szunnyad és állattá alakul át. Korbács kell neki és a szeretet tüzes becézgetése, a korbácsütések után. Ne tarts tőle, hogy fájdalmat okozol neki: ha szeretettel ütöd, akkor megéri ütődést és úgy fogja föl, hogy rászolgált. Ha pedig fájni fog neki és szegynelni fogja magát, úgy vedd körül lángoló szeretettel — s újja fog születni... Az emberek? Ezek még mindig gyerekek, bárha olykor meglepnek cselekedeteik gonoszságával és gondolataik nyakatekertységével. És állandóan szükségük van kezelésre, gyámkodásra szeretetre, folytonos gondozásra s egészséges és friss táplálékra a lelkiük számára. És te, tudod te szeretni az embereket?

— Szeretni az embereket? — kérdeztem én kételkedően, mert igazán nem tudom, vajjon szeretem-e az embereket. — Őszintén megvallva, — ezt én nem tudom. Ki mondhatja el magáról: én szeretem az embereket! Az az ember, a ki figyelemmel kíséri magát, sokáig fog gondolkodni ezen a kérdésen, mielőtt rászánja magát, hogy azt mondja: szeretem. Mindenki tudja, hogy milyen messze van tőlünk még az is, a ki legközelebb áll hozzánk.

— Te hallgatsz? Mindegy — én megértlek téged, ha néma vagy is... Most megyek...

— Már? — kérdeztem halkán. Mert bármilyen rettenetes volt is ő nekem, magam még rettenetesebb vagyok magamnak...

— Igen, megyek... De egyszer még eljövök hozzád. Várj rám!

— És elment.

— Hogy ment el? Azt nem láttam. Gyorsan és zajtalanul távozott, mint a hogy az árnyak el-tűnnek... Én pedig még soká ott maradtam a kertben azon a padon, nem éreztem a hideget és észre se vettem, hogy a nap már fölkel és sugarai fényesen csillognak a fák zuzmarás ágain. Olyan furesza volt látnom a világos nappalt és a napot, mely ép oly egykedvűen ragyogott, mint mindig, és azt a vén elgyötört földet, mely a nap sugaraiban vakítóan tündöklő hó-
lepelbe volt öltözve...

PROLOG.

Lampérth Géza «Veér Judit rózsája» című regényes színjátékához.

Krónikás:

Úgy bizony emberek (a távoiba mutat): Amott trombita zeng... ágyú döng... dob pereg... Egymást öli, vágja a kurucz, a labancz, A szent szabadságrért megint folyik a harc.

Thököly pihen már távol messzeségben, Törökországban «virágok mezejében»...

— Zászlaját Rákóczi tartja most kezében: Disze nemének és áldása honának, Méltó fia dícső Zrínyi Lónának, Oldalán Beresényi, Botyán, Bezerédi, Nagyhires vezéri

S kurucz vitézei forgatják a kardot, Verik a labanczot!

Ajkukon — még átok villámlik a szemből — A «pro libertate» imádsága zendül... Nagy idő ez! — Dátum lézen nem egy napja, Mit büszkén őriz meg történelmünk lapja.

Utódomnak, ki majd történetét írja: Vörös lesz tintája, gyász-szín a papírja, S szent borzalommal néz ránk a jövő vissza: A mit lát: csupa harc, dicsőség és halál... (Kis szünet.)

Lantos:

Az én szemem, testvér, egyebet is talál. — Míg fónn a bérezenek viharos a világ: A völgy ölen most is nyit s hervad a virág. — Míg amott vér csillog gyilkos fegyvereken: Ég harmata rezg itt rózsaleveleken.

— Míg ott a dicsőség és a halál terem: Ifju szívekben itt két édes szerelem. — Míg ott trombita zeng, ágyú döng harsányan: Itt pásztor-tilinkó szól melázza, lágyan,

S a menny kék mezőjén dalol a pacsrta...

Krónikás:

Büszke könyvébe ezt Klio föl nem írja, — Ő csak a harcokat, a vést s halált rózza, Mit neki szerelem, pacsrasztó, rózsá!

Lantos:

Am kobzára veszi a regős, a költő, És ha lezajlik majd egy-két emberöltő: Szépet még szebbítve — édest édesbítve

A múltért hevülő késő unokáknak, A kik nemcsak harcra, háborúra vágnak, De érdeklő őket dal, szerelem, rózsá, Ő pásztor-tüzléknél összegyülekezvén,

Napi munka után, nyugodalmas estén: — Majd az én utódom regél nekik róla...

LEGYEZŐ.

A LOTZ-KIÁLLÍTÁS.

A Múcsarnokban, hol a tágas termék megtöltése máskor a művészek egész csoportjának is dolgot ad, jelenleg egyetlen képiró: Lotz Károly alkotásai kötik le a közönség érdeklődését. Közel nyolczsáz különböző műve van itt összehalmozva a nemrég elhunyt mesternek: ismert és megcsodált falfestmények kartonai; történelmi kompozíciók első vázlatai; arczképek; az ötvenes és hatvanas évekből származó magyar genreképek, tájfestmények, akt tanulmányok s fiatalkori próbálkozások, melyek Lotz Károly első lépéseit mutatják a rögzös művészpályán.

Nagyon érdekes, de egyúttal nagyon tanulságos is ez a gyűjtemény. Nyomról-nyomra kísérhetjük benne a művész fejlődését, a bécsi iskola hagyományait követő zsenge kortól kezdve pályája utolsó tizedében beállott csodás megifjodásáig, midőn egyszerre, váratlanul az újitók táborába tér át, s olyan arczképeket ad a nyilvánosságnak, melyek alá a legmodernebb festő is habozás nélkül írhatná a nevét.

E két különböző stádium közé esik a művész férfikora, a magyar genreképek és freskó-festmények gazdag sorozatával. Csodálatos, hogy a hessen-homburgi német származású képiró mint alakul át gondolkodásban és érületben egyaránt magyar művészsé. Midőn hozzánk jön, még csak külsőségeit látja a magyar népiéletnek. Örömet fest pusztai korezmákban tívornyázó betyárokat; vidám zeneszó mellett lakodalmat ülő falusi népséget; szilaj ménen száguldó csikósokat s a csaplárnéval inceskedő legényeket; de ezeken a kompozíciókon még az akadémiai beállítás nehézségét látjuk; az alakok merevek s a nemzeti jellegnek alig egy-két vonása emelkedik ki élebbben. Idő kell hozzá, míg parasztjai a magyar föld igazi gyermekeivé válnak. De végre mégis csak azokká lesznek, s e korszak későbbi termékeiből, különösen a csikós-életből merített kompozíciókból már magyar lélek szól hozzánk és magyar szív dobog felénk.

Aztán jönnek a történelmi freskó-képek, az érület és gondolkodásmód teljesen hasonló átalakulásával és megizmosodásával. A bécsi chablon ezeken is mindinkább háttérbe szorul, s ha a múlt század hatvanas éveinek lázas felpeszdlése hosszabb időre terjed: Lotz Károly mint történelmi festő is bizonyára még monumentálisabb művekkel gazdagítja a magyar művészetet; de a fejlődő társadalmi élet szükségletei csakhamar más irányt jelöltek ki számára s a regék, a mythologia örökös derítől sugárzó világa, az istenek és félistenek birodalma felé terelik érdeklődését. Legnagyobb kompozíciói ebből a korból származnak; köztük az Operaház bámulatos mennyezetképe, melynek kartonjait most a kiállításban közelről megcsodálhatjuk. A nagyszabású alkotást igazában ezeknek a kartonoknak az útján ismerjük meg a maguk teljességében. Míg eredeti helyükön csak a kompozíció összehalmozását bámulhatjuk, a kartonok módját és alkalmat nyújtják arra, hogy az egyes részletek szépségeibe is elmerülhessünk. Színről-színre láthatjuk Lotz képzeletének káprázatos működését, derült, költői világnézetének meg-

LOTZ KORNÉLIA ARCZKEPE.

nyilatkozását. Ez a mennyezet-kép gazdag tartalmával egymagában elegendő volna arra, hogy Lotz Károlyt kora mestereinek legelső sorába emelje. De hány hasonló nagyszabású alkotás

ARATO-ÜNNEPE.

LOTZ KÁROLY MŰVEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

bukkan föl szemünk előtt e hosszú és tevékeny művészpályán! Lotznak nem munka, hanem lelki szükséglet és gyönyör volt a komponálás, mert ilyenkor az ideál derűs világába emelkedhetett. Vázlati, kartonjai, melyek hihetőleg az állam tulajdonába fo-nak kerülni, mindvégig példányképekül szolgálhatnak az eszményre-lelkésülő fiatal művészmzedeknek.

A mester által az újabb időkben festett arczképekből szintén gazdag gyűjteményt mutat be ez a kiállítás. Milyen modern, milyen igaz és fiatal a mi öreg mesterünk ezekben a hasonmát sokban! Alig lehet elhinnünk, hogy azok a sötét, nehézkes színekben festett magyar genreképek s ezek a világos, könnyed, átlátszó tónusokat mutató hasonmások, különösen rajongásig szeretett leányának, Kornéliának hasonmái ugyanarról a festéktábláról, ugyanannak a kéznek mozgásával kerültek hozzánk. A chablonost mily tüneményes módon űzi el ezeken az egyéni, a mélyen átértett s eszközeiben a legegyszerűbbeket kereső művészi ábrázolás. Egyik-másik arczkép úgyszólván, csak oda van lehelve a vászonra és belőle mégis igaz élet, a jellem őszinte megnyilatkozása szól hozzánk.

De nemcsak a kiállítás nagyobb, önállóbb darabjai, hanem Lotz művészetének apró forgácsai is rendkívül érdekesek. Nem egyszer gyorsan, látszólag hanyagul dolgozik; szemmel láthatólag vét a test arányai ellen s olyan posekat örökít meg, melyekben valami különös esztetikai gyönyört nem találhatunk; ezek a pillanatfölvételek mégis szerfelett tanulságosak, mert egy-egy művészi gondolat kialakulásához szolgáltatnak magyarázatot s a mester teremtő munkáját mutatják be változatos mozzanataiban.

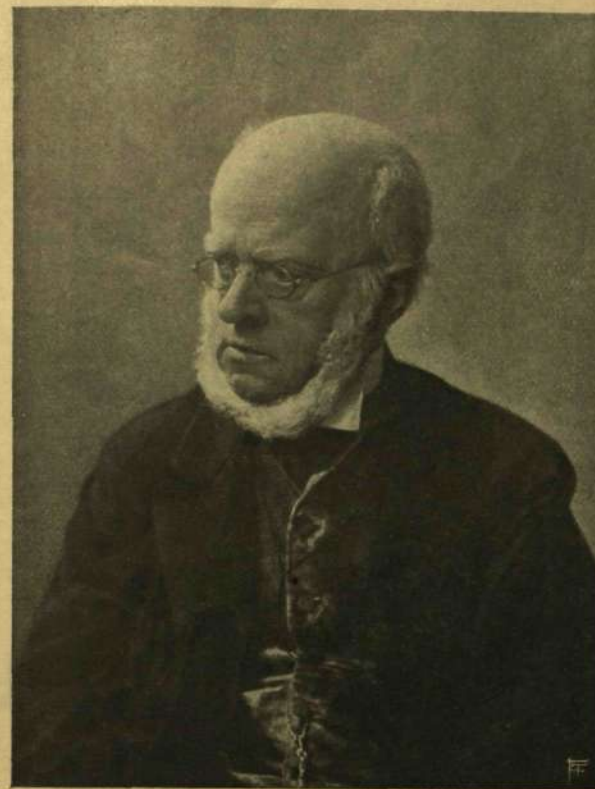
A nagyközönség, melynek eddig még nem nyílt alkalmá arra, hogy Lotzot műveinek teljességében tanulmányozhassa, hálás lehet ezért a kiállításért; de még inkább hálásaknak kell lenniök a fiatal művészeknek, mert ez a gazdag gyűjtemény olyan művészt állít eléjük, kinek úgy életfelfogása, mint csodás munkakedve és termékenysége mintaképpül szolgálhat. Lotz megmutatta, hogy az igazi művész még kedvezőtlen viszonyok közt is nagyot, maradandót tud teremteni, ha szereti művészetét s hű tud maradni eszményeihez.

EGYVELEG.

* A csár birodalmában hatvan különféle nyelvű nép lakik.

* A londoni rendőrség központi hivatalában hetvenezer ujlenyomatot őriznek. Ezek közt alig van kettő, mely teljesen egyforma volna.

* Egy felnőtt elefánt hátán 60 métermásztól könnyen elbír.

MENZEL ADOLF.

MENZEL ADOLF.

1815—1905.

«A kis exzellenziás» megszűnt Berlin nevezetessége lenni. Németország elvesztette egyik legnagyobb emberét: Menzel Adolft, kit évtizedek óta úgy tekintettek, mint a német festőművészet leghatározottabb képviselőjét. És volt is ok arra, hogy ebben az összetöppördött, kis emberkében a legigazabb, a leggermánabb képirót keressék. Menzel Adolf hét évtizednél hosszabbra terjedő művészpályája alatt egész képtárt festett össze a német történetből s ezek a művek nem egyszerű czeremóniás képek, a minők a múlt század első tizedeiben csaknem minden műveltebb nemzet művészetében feles számmal támadtak; hanem igaz és hű kifejezései a germán dícsvágyának, gondolat- és érzésvilágnak. Nincs Németországnak írója, történet-tudósa, ki oly élénk és igaz világításba tudta volna helyezni Nagy Frigyes alakját, mint ez a megjelenésében igénytelen, modorában nem egyszer talán tulontúl is érdes kis ember. II. Vilmos császár ezért viseltetett iránta szokatlan előszeretettel s ezért árasztotta el őt olyan kitüntetésekkel, a minőkben művészek csak nagyritkán részesülnek.

A német közvélemény Menzelt mindig úgy tekintette, mint a Hohenzollern-ház udvari festőjét, s a képiró rá is szolgált erre a kitüntetésre, de nem az udvaroncok megszokott eszközeivel. Nem volt barátja az áradozásnak, hízlegésre sem az életben, sem a művészetben nem engedte csábítani magát; de művészetében lelkesedéssel, szeretettel megcsodálta azt, a mi erős germán érületét megragadta, szívet, lelkét rajongással töltötte el. Ha a német történet valamely epizódjával foglalkozott: nem ismert nehézségeket. Teljesen belemért a tárgyába, a legszorgosabb kutatásokat végezte s nemcsak a kornak szellemét igyekezett új életre kelteni, hanem még arra is gondja volt, hogy alkotásain a legapróbb részletek is a valóságának megfelelők legyenek. Nagy Frigyes katonaságát nálánál jobban senki sem ismerte; de senkinek sem volt olyan éles szeme s annyira kifejtett realiztikus érzéke sem, mint neki, hogy a részleteket mind meglássa, s ennél fogva a kornak teljes művészi monografiáját nyújthassa.

Realisztikus hajlamai már tizenöt éves korában mutatkoztak. Ellentétben az akkori képírókkal, kik minden tárgynak idealizálására törekedtek, ő a természetnek kendőzetlen ábrázolásában kereste művészi föladatát. S ezt az irányt követte teljes életében. Vázlatkönyvét mindig magával hordozta; rajzolt az utcán, a mezőn, a kávéházban, az állatkertben, a hajó fedélzetén, s így tett szert arra a bámulatos gyakorlatosságra és tudásra, melyet még olyan országokban is megbámultak és tiszteltek, a hol

a minden áron való genialiskodás már nem jelöl ki elsőrendű szerepet a rajzolás művészetének. Tanúja voltam, midőn néhány év előtt egy velencei nemzeti kiállításon néhány francia és olasz impresszionista csodálkozással állott meg állattanulmányai előtt s a legnagyobb elismeréssel adózott művészetének. Nem kisebb feltűnést keltettek a fűrdő- és nyári mulató-helyekről, festői piacokról készített aquarelljei, melyek közül elég legyen csak a kissingeni Rákóczi-kutat, a sörházat s a veronai Piazza d'Erbe emlitenem. Mindezek igazi remekai a csodásan éles megfigyelésnek, a lebilincselő jellemzésnek s a nehézségeket már nem ismerő technikai tudásnak. A nemzetközi tárlatokon, a hol Menzel különben csak nagy ritkán jelent meg, ezek után a kisebb igényű művek után úgy ismerték a német képirót, mint a legnemesebb értelemben vett realizmus egyik elsőrangú képviselőjét. S ezeket a kisebb arányú képeket talán jobban is megbecsülték, mint nagy történelmi vásznait, melyek az idegen néző érzelmeit már nem tudták olyan könnyen megragadni, mozgásba hozni.

Hazájában azonban nem a minden-napi élet élesszemű, ötletes festőjének, hanem a nagy történelmi jelenetek s a berlini udvari élet fáradhatatlan ábrázolójának juttatják az elismerés igazi koszorúját. Attól kezdve, hogy Nagy Frigyes életrajzához első illusztrációit elkészítette, s közre adta azokat a szellemes rajzokat, melyek Nagy Frigyes irodalmi munkáit oly congeniális módon magyarázzák, Menzel úgy volt ismeretes, mint a német történelmi festészet leghivatottabb képviselője. S a művész egy-egy sorozat illusztrációival vagy önálló nagyobb alkotással csaknem minden évben hozzájárult ahhoz, hogy

honfitársait, a nagyközönséget és kritikát ebben az itéletében megerősítse. Műveit csaknem lehetetlen ezen a helyen egyenkint elősorolnunk. Csakis a legismertebbeknek följegyzésére kell szorítkoznunk, mellőzve a metszeteket és körajzokat, melyek példányaik kis száma miatt (Nagy Frigyes hadseregének egyenruhájáról készített 600 lapja csakis 30 példányban jelent meg) különben is csaknem hozzáférhetetlenek a közönségnek. Világszerte ismertek a festményei: a «Fuvola-estély Sanssouciában», «Nagy Frigyes asztala Sanssouciában» (mindkettő a berlini Nemzeti Képtárban), «A sziléziai rendek hődolata», «A hochkirchi csata», «Blücher és Wellington Waterloónál», «Nagy Frigyes találkozása II. József császárral Neisseban». Később, különösen a hatvanas évek dereka óta tárgyait a modern életből vette s egymásután festette meg Vilmos király megkoronázását Königsbergben, Vilmos király elutazását Berlinből s majd az udvari életből egy időre kiszakítva magát, a hatalmas «Vashámor»-t, a mely méltán magasztalt és megcsodált festménye a berlini Nemzeti Képtárban.

Menzelnek hosszú életpályája alatt (ez év végén töltötte volna be kilenczvenedik esztendőjét) többször volt része az ünnepeltetésben. Midőn 1895 decemberében nyolczvanadik születésnapját megérte, Berlin városa díszpolgárává választotta, Vilmos császár pedig az «exzellenziás» címet s a belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta neki. Halálát meggyászolja egész Németország, mert nemcsak nagy művész, hanem nagy embert is vesztett benne: a német dícsőségért rajongó hazafi mintaképet. —a.

MÁRIÁSSY JÁNOSRÓL.

A nem rég elhalt báró Máriássy János altábornagyról e lapok 6-ik számában egy «Régi honvéd»-től megjelent közlemény adatai hiányo-

MENZEL FESTMÉNYEIBŐL. — NAGY FRIGYES ASZTALA SANSSOUCIÁBAN.

NAGY FRIGYES.

ZIERTHEN.

MENZEL ADOLF FESTMÉNYEIBŐL.

sak, úgy hogy szükségesnek tartom azokat ki-egészíteni, annál is inkább, mivel a «Vasár-napi Ujság» közleményei később is forrásmun-kául szoktak használni. Teszem pedig kiegészítésemet azon följegyzések alapján, melyeket a boldogult maga, életének utolsó évtizedében írt és melyeket e sorok írójának megismerni alkalma volt.

Máriássy János iskoláinak elvégzése után 1840-ben mint kadét a 60-ik Wasa-gyalogrezd-rez lépett be, 1842-ben mint tiszt Bácsba a ma-gyar gárdához jutott, és ott egy ideig a nála négy évvel idősebb Görgei Artúrral is együtt volt; 1847-ben a 2. számú Andor oszászár-gya-logrezdhez osztották be. Onnan egy angol-orosz isméréssel, a kivel Bácsben megbarát-kozott volt, nagyobb útát tett a külföldre és Skóciában is több időt töltött. 1848-ban főhad-nagy lett és júniusban a honvédséghez lépett át. Az újonnan felállított 2. honvéd zászlóaljjal a Bácskába ment, ott július 1-én százados lett, Tisza-Földvár, Ó-Becse és augusztus 19-ikén Szent-Tamás mellett kitüntette magát. Ezért szeptemberben kinevezték őrnagynak és az aradi vár ostromára egybegyűjtött csapatok élére állították. Az ottani eseményeket a «Régi honvéd» közleménye bővebben tárgyalja; itt tehát csak azt említem fel, hogy 1848 novem-berben Máriássyt alezredesnek nevezték ki és 1849 januárban Dembinszky felső-magyaror-szági hadseregéhez rendelték. Februárban Kas-sán találjuk, hol az egyesülés Görgei felső-dunai seregével megtörtént. A kápolnai csatá-ban Klapka alatt kitüntetéssel harcolt. Már-czius hó folytán Tisza-Füreden, Szolnokon, Nagy-Körösrön, Czibakházán fordult meg dan-dárjával. Az áprilisi hadjáratban nem vehetett részt, mert több hétig nehéz, lázas betegségben Egerben feküdt, de a mint május elején osztá-lyához, mely Buda előtt állott, bevonult, a vár ostromában élénk részt vett, és létrán meg-mászta a vár falait.

A nyári hadjáratot Nagy Sándor hadtestében, mint osztályparancsnok küzdötte végig, először a Vág mellett, aztán júliusban Komárom előtt minden ütközetben részt vett. A későn fogana-tosított visszavonulás alkalmával július 14-ikén Vác mellett harcolt, aztán a három hadtest egyike felváltva a hátvédelmet képezvén, kisebb csatározások közt elérték a Tisza vonalát, de Debreczennél augusztus 3-ikán Nagy Sándor hadteste az orosz tülerő által legyőzött, majd augusztus 13-ikán bekövetkezett a világsi fe-gyverletétel.

Máriássyt, mint nem önálló parancsnokot,

Aradon nem halálra, hanem csak 18 évi vár-fogságra ítélték. Mikor 1856-ban amnesztiát kapott, a Szepešsége költözött, hol Haraszt-faluban atyai birtokán élt, és Dessewffy Arisztid tábornok, aradi vértanu özvegyét, Szinyei-Merse Emmát vette el, kivel 13 évig boldog, de gyer-mektelen házasságban élt. Az 1861-iki ország-gyűlésre az iglói kerület képviselőjévé választotta, és ott a határozati párthoz tartozott. 1867-ben Szepes megye főpénztárnokának vá-lasztotta meg. Majd 1869-ben a honvédséghez nevezték ki mint ezredest, s aztán gyorsan haladt elő.

Első felesége halála után Draveczy Irmát vette el 1871-ben, egy kiváló műveltségű úri hölgyet, kivel haláláig boldog házasságban élt, és négy gyermekük született.

Azt is föl kell említenem, hogy Máriássy kivül még Görgei Kornél is olyan régi 1848—49-iki honvéd volt, ki a közös hadseregben szintén altábornagyi rangig emelkedett.

Máriássyknak fentebb említett emlékiratai ezen általam is kivonatolva közölt életrajzi adatok és az ő saját élményei elbeszélésén kívül tüzetesen foglalkoznak az 1848—49-iki hadvezetési bírálatával is, és sok új, eddig ismeretlen adatot tartalmaznak. Ez emlékiratok azonban, szerző kívánata szerint, csak későbbi években tétetnek közzé.

Berzeviczy Egyed.

KOSSUTH FERENCZ A KIRÁLYNÁL.

Idehaza is, Bácsben is érthető kíváncsisággal, sőt izgalommal várták Kossuth Ferencznek a király által a bécsi Hofburgban való fogadtatá-sát. Kossuth Ferencz szombaton, február 11-én a délután öt órai gyorsvonattal indult el Bécsbe s kilenc óra után 20 perccel érkezett oda több országgyűlési képviselő s hírlapíró társa-gában. A feltűnést lehetőleg kerülni igyekezve sietett szállására, a «Bristol» fogadóba, a hol már nagyszámú bécsi és más külföldi hírlapíró várta, a kiket aztán szobájában fogadott, szívé-lyesen, de helyzetéből folyó tartózkodással adva nekik felvilágosításokat.

Megérkezésekor már szállásán volt a királyi kihallgatásra szóló meghívó, a mely a fogadta-tás idejét vasárnap délelőtt 11 órára tette. Kos-suth a kitűzött idő előtt néhány perccel érke-zett a Hofburghoz; kocsija, melyben rajta ki-vül titkára, Pallay Sándor ült, a Mihály-tér felől az u. n. marsall-kapun át robogott be a palotába s megállt a király magánlépcsőjéhez

vezető sarokkapu előtt, a hol Kossuth kiszállva a kocsiból, egy udvari tisztviselő kalauzolása mellett ment fel a király fogadó-termébe. Ez-alatt a kapuban s az udvaron több száz főre menő közönség, különösen bécsi magyarok gyülekeztek össze, a kik a hideg széllel és szál-longó hóval nem törődve, türelemmel várták a királyi kihallgatás végére.

Kossuth Ferencz kihallgatása meglehető-s hosszú ideig, mintegy háromnegyed óra hosz-szat tartott. Tizenegy óra után 40 perccel kocsija egy burgzsandár intézésére a lépcsőhöz hajtott s csakhamar megjelent Kossuth s be-szállott a kocsiba. A közönség gyorsan oda-gyülekezett s éljenzini kezdett; a kocsit pedig gyors ütemben elindult a fogadó felé, a hol szintén nagy éljenző közönség várta Kossuthot, a ki szállására menve, egy ideig beszélgetett képviselőtársaival s a hírlapírókkal, majd a dél-után öt órai vonattal visszautazott Budapestre.

A nevezetes kihallgatásnak érdekes emlékei azok a felvételek, melyeket lapunk fényképsze készített, részint a Hofburg udvarán, részint Kossuth fogadóbeli szállásán s melyeket mai számunkban talál az olvasó.

BERZEVICZY KÖNYVE.*

Az egerek nem olyan mesterorák, mint az olaszországi útikönyvek. Minden nyelven van elég, több is mint kellene. De még e rettenetes szaporaságban is élvezetet nyújtó olvas-mány Berzeviczy «Itál-ja», mely e napokban néhány új fejezettel megdölvítve s némileg át-dolgozva új előszóval jelent meg a Franklin-Tár-sulat kiadásában. Olyan városokban jár Ber-zeviczy, a hol már mindenki járt és mégsem jár kitaposott nyomokon. Fölfogása eredeti, ítel-kezőse bölcselati magaslaton áll s nem nélkülöz bizonyos előkelő nyugalmat.

Utazni tudni nagy mesterség, látni tudni nagy adomány, itélkezni idegen dolgok fölött nagy bátorság, a ki mind a hármat jól csinálja, az nem utazott és nem dolgozott hason nélkül.

Csakhogy ezt ritkán lehet mondani, mert az utasok rendszerint csodálatos önző lények, a kik az országot vagy várost nézik ugyan, a melybe érkeztek, de inkább önmagukat látják. Én egy négyes kompániával utaztam együtt Olaszországon keresztül; az egyik barátunk fiatal albiró volt, ha valahol szép szobalány

* Itália. Útirajzok és tanulmányok. Irta Berzeviczy Albert. Budapest, Franklin-Társulat 1905.

volt a hotelben, akkor arra persvadeált, hogy maradjunk ott vagy három napig, a másik úti-társ a negyvenes éveken járt, azt a jó konyha-vonzotta, a harmadik a hetven körül volt, neki a jó ágy imponált, s ha jó volt az ágy Milanó-ban vagy akár Udinében, mindjárt meg volt elégedve a műremekkel is. Viszont a foglal-kozások is irányadók. Szénegetőnek tőkén a szeme. Kit a táj szépsége köt le, kit a romok, egyike a színházak gyakorolnak vonzerőt, má-sikra az antiquarius boltok. A legostobább utazó a német student, mert azt nem érdekli semmi. Szeme szintlenül a Bedeckert nézi s ha ah-hoz a helyhez érkezett, a mely ott meg van jelölve, mint megnézendő, lelkiismeretes nyu-galommal aláhúzza veres czeruzával hogy járt ott, a nélkül, hogy csak egy pillantásra méltatná.

Bizonyos az, hogy ha Berzeviczy anonyim írja vala szép könyvét, a megfigyelő könnyen rájöhethetne, hogy ezt egy okos államférfi írta, a ki közel állt a művészetekhez és a bölcselati tanulmányokhoz is, a ki sokat gondolkozott az emberiség céljairól és szükségleteiről s messze látó szemmel mélyedt el a multakba s gondosan mérlegelte, mit változtathatnak meg a világ haladásán a jövő nemzedékek.

Az ő utikönyve ezért magasan álló mű, de egyszermind ezért egyoldalú is. Úgy tett, mint a méh: csak azt szedte föl csápjaira, a mi az ő kaptárát tölti meg mézzel. Okos könyv, mely kétségkívül gazdagítja a magyar irodalmat, de inkább tanulmány, mint útirajz. Mert az úti-rajznak az a célja, hogy mintegy kicsoma-golja a betűk millióiból a vidéket, a házakat, az embereket, az illatot, a levegőt, hogy a ki elol-vassa és leleszi, azt higgye, Olaszországban járt. A ki ellenben ezt a könyvet elolvasta, az nem Olaszországot bámulja, hanem Berzeviczyt, s örül, hogy egy ilyen előkelő szellemmel ösmer-kedhetett meg. A gyönyörű kiállítású könyvben százkilencvenhárom pompás kiviteli kép van. M—th K—n.

AZ ÚJ OROSZ BELÜGYMINISZTER.

Szviatopolk-Mirski herceg lemondása után a császár Buligin Grigorjevics Sándort nevezte ki belügyminiszterre. Buligin akkor tette nevét a politikai s a hivatalos világban ismeretessé mi-ker Szergiusz nagyhercegnek, mint Moszkva főkörmányzójának segédje volt; ez időben mint az abszolutizmushoz ragaszkodó szigorúan kon-zervatív álláspont híve mutatta magát.

Buligin 1854-ben született, 1871-ben végezte a császári jogi iskolát, a következő évben vizsgalóbíró lett Kiewben, majd 1874-ben a saratovi kormányzó mellé osztották be. 1879-ben feligyelő lett az orosz-országi börtönök főigazgatóságában, 1886-ban tam-bovi helyettes kormányzó lett, 1887-ben pedig kor-mányzó Kalugában. 1893-ban nevezték ki moszkvai kormányzóvá s hat évvel később Szergiusz nagyher-ceg segédjévé. E minőségében Buliginnek része volt a moszkvai diákok s más politikailag gyanus-nak tartott elemek elleni kegyetlen rendszabályok-ban, a melyek oly nagy felháborodást keltettek az országban, hogy Szergiusz nagyhercegnek ott kel-lett hagyni állását. Az udvarnál való nagy befolyása azonban megmaradt s ennek tulajdonítható most Buligin kinevezése is belügyminiszterre.

A KISFALUDY-TÁRSASÁG ÜNNEPI KÖZÜLÉSE.

A Kisfaludy-társaság február 12-ikén a hagyó-mányos módon tartotta meg évi ünnepi közülesét. Ezúttal Csokonai Vitéz Mihály emlékének volt szentelve — a hivatalos jelentésen kívül — a műsor minden pontja s ádés és nagyszámú közönség gyűlt össze az Akadémia dísztermében a kegyeletes emlékezősek meghallgatására. Az elnöki emelvényen Beöthy Zolt, a társaság elnöke foglalt helyet, mellette Berzeviczy Albert alelnök, Vargha Gyula főtitkár és Kosza Andor titkár. Jelenvoltak az előkelőségek sorában Zsilinszky Mihály állam-titkár, báró Eötvös Loránd, az Akadémia elnöke, Szily Kálmán, az Akadémia főtitkára s a debreczeni Csokonai-kör két küldötte.

Az ünnepi közülest Beöthy Zolt elnök nyitotta meg nagyhatású beszéddel, melyben Csokonai em-lékét elevenítette fel. Szónoki lendülettel rajzolta meg Csokonai helyét kora irodalmában, mint

BULIGIN GRIGORJEVICZ SÁNDOR OROSZ BELÜGYMINISZTER.

irodalmunk feljúlása korának legnagyobb költői tehetségéről szolt róla, a kinek értékelése tekinté-tében az utókor nem adott igazat a kor legtekinté-lyesebb bírálóinak. Kései dicsőségét keservesen meg kellett fizetnie életének szenvedéseivel, melyek az emberi balvégzetnek két forrásából fakadtak: saját, az élet korlátai közé beilleszkedni nem tudó termé-szetéből és értelen, közömbös, vagy éppen ellenséges környezetéből. Pályája azonban mégsem volt vi-gasztalan, mert szenvedései közt a lelkesedés, enyhület, sőt öröm forrása, különösen három for-rása kiapadhatatlanul árasztotta számára a gyó-gyítót, fontatórt, erősítőt írt. E három forrás: lelke-nek a maga költői, képzelti világába való szabad elmerülése, soha nem lankadó erős hite a nemzeti és emberi haladásban s az igazságnak elkövetke-zendő győzelmében s ép oly törhetetlen hite saját költői és nemzeti hivatásában s híreknek nevének dicső jövőjében. Érdekesen fejtegette aztán a szó-nok, hogy Csokonai költészetében eleve jelentez-tek a jövő, a XIX. század költészetének vezető eszméi. Meltatta azután Csokonai költészetének font-tosságát a magyar nyelv, műveltség s a nemzeti szellem élesztése és fejlesztése terén, néhány nagy vonással jellemezte a kor állapotait is, melyek közt Csokonai munkálkodott. Beszédét e szavakkal vé-gezte: «Csokonai szellemének ereje ott harcolt nemzeti életünk mult századi époszáján minden győztes csatájában, s ott fog harcolni mindaddig, míg ez az élet igazán nemzeti marad. Ma nem «egy hiv magyar lantja zokog fölötte», mint a hogy képzetelemben látta, hanem minden magyar szív hű és hálás szeretettel emlékezik felőle. Népe nem azt panaszoja, hogy: «miért nem élt századunkban», hanem érzi és vallja, hogy: «él századunkban és élni fog századunkban».

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Vargha Gyula főtitkár olvasta fel jelentését a tár-saság mult évi működéséről, bevezetésképen áldozva Csokonai emlékének is. Beszámolt a társaság ré-szére tett alapítványokról s Ruszt Józsefnek aján-

Amerikai allegorikus rajz után.

A BOMLADOZÓ OROSZORSZÁG.

dékaról, a ki Toldy Ferencnek szobrárt ajánlotta fel a nemes emlékeztető író, a társaság egykori el-nöke születésének századik évfordulója alkalmából. Kegyelett emlékezett meg a társaság halottairól, s szívélyesen üdvözölte az új tagokat. A főtitkár beszámoló után Kosza Andor olvasta fel «Csokonai-hoz» című költeményét, mely szintén nagyon tet-zett a közönségnek s melyet mai számunkban közlünk; majd Ferenczi Zoltán olvasta fel «Csoko-nai emlékezte» című tanulmányát, melyben vá-zolta Csokonai küzdelmekben gazdag pályafutását s jellemezte költészetét. A figyelemmel hallgatott tartalmas fejtegetés után Várdi Antal elszavolta Csokonai egyik leghíresebb költeményét, «A tihanyi ekkóhoz» címűt, s Pekár Gyula olvasta föl «Csoko-nai völegény» című elbeszélését mely hatás közben.

A közüles utolsó pontja a pályanyertes művek jellegős levélkéinek felbontása volt. A Szécher Árpád-jutalommal kitüntetett műfordításnak, a «Kalevala» «Kullervo» című epizódjának szerzője Vikár Béla, Mistral «Mireio»-jának dicsőretet nyert fordítása pedig Gábor Andor műve. A regény-pályázat nyer-tese gróf Teleki Sándorné, a Szikra álnevén ismert jeles író, «Enyém» című munkájával.

A közüles után lakoma volt a Continental-foga-dóban, számos felköszöntővel; a lakoma előtt Né-gyessy László a Gyulai Pál tiszteletére készítettett serleggel Helmezy Mihályról, az egykori érdemes nyelvtűjtőről és hírlapíróról tartott rövid emlé-k-beszédet.

VEÉR JUDIT RÓZSÁJA.

Regényes színjáték három felvonásban. Irta Lam-pérth Géza. Első előadása a Nemzeti Színházban február 10-ikén.

Lapunk olvasói régóta ismerik Lampérth Gézát, kedves és magyaros dalok szerzőjét. Napjainkban mind ritkábbá válik az a féltő gond, melylyel a költő verseit esziszolgatja, hogy a külső foglalat méltó legyen a tiszta, nemes tartalomhoz. Lampérth különösen a hazafias tárgyak felé vonzódik s haza-fias tárgyat választott első önálló drámai művének is. «A Veér Judit rózsája»-t egy költői elbeszélés-ből dolgozta át, a mely lapunk 1903-iki karácsonyi albumában jelent meg. A mese anyagán azonban lényeges változtatást tett, a mennyiben míg a költői elbeszélés tragikusán végződik, a szindarabnak a dolgok jóra fordulása s házasság a vége.

Veér Judit, öreg Veér Tamás kurucz amazon-lánya kilovagol tüzes paripáján; a ló megbokroso-dik és az országúton az erdőbe hurokja szép lova-sát. Judit életét Both István menti meg. Fájdalom, labancz a deli magyar ifjú és mikor gögösen köve-tel szállást Veér Tamástól a császár nevében, ez megbélyegző szóval támad rá labancz mivelteért s a falu népét vasvillával, kaszával ingerli ellene. Judit megszerette első látásra élete megmentőjét s most ő menti meg a vitéz életét, testével védi a parasz-tok ellen és rabul követeli: a maga rajbául. Éjszaka idején azután kibocsátja Both Istvánt, menjen Isten hírével, de előbb fölvilágosítja nagy vétékéről, hogy magyar léte a magyar ellenségei közt van. A labancz megtáncorodik, de esküjére gondol, mely a császárhoz fűzi. Búcsúzól egy szál rózsát kér Judittól, Judit rózsát azonban labancznak nem nyílnak. Hát akkor kurucz lesz Both István kapi-tányból, ezzel a kissé hirtelen elhatározással búcsu-zik szíve szerelmétől. Judit magára marad a holdas éjszakában és hangosan álmodik a csatáról, mely elrabolhatja kedvese életét. Legyen bár magyar, vagy német, kurucz vagy labancz, neki ott a helye, a hol annak a férfinak. Utána szöki.

Az öreg Tamás reggel levelet kap Judittól, meg az éjszaka írta a lány, tudatván elhatározását. Vég-telen az apa fájdalma. A kuruczok győzelme, Ber-csenyi uram diadalmas bevonulása alig enyhítheti. De poharzás közben elmondja a generális, hogy a mai diadal érdeme nem az övé, hanem egy ördön-gös labancz kapitányé, a ki rést ütött elpártolásá-val a saját sorain és százával osztotta a halált volt bajtársainak. Nyomában egy fehér szellem vágta-tott hóféhér paripán. Mindnyájan sejtjük, hogy Both István és Veér Judit a romantikus kapitány és jótékony szelleme. Sejtésünk nem csal: meg-jelennek és az apától áldást, a generálistól ezredesi rangot kap a vitéz Both István. Ugyanezeker egy másik szerelmes pár, Bertóti Imre és Tóth Sárka, szintén megkapják egymást. Imre azonban egye-lőre csak hadnagyi ranggal lesz férje a tüzes, fél-tékeny kis Sárkának.

KOSSUTH FERENCZ A KIHALLGATÁS UTÁN ELHAGYJA A BURGOT.

Látnivaló, hogy ennek a mesének fordulatai gyöngén vannak megokolva. Nagy lelki elváltozások esnek meg, meggyőződések fordulnak át ellenkező végletükbe, a nélkül, hogy tudnók miért. Azért regényes épen a játék, hogy szabad legyen a költő csapongása s alakjai inkább az ő szeszélyes képzeletének engedelmessékednek, mint a logika törvényeinek. A földolgozó azonban, a labanc kapitány kuruczvá változásában mégis erősen érezzük a drámai indokolás hiányát s a szereplők a színpadon többlet beszélnek, semhogy rértérnek igazán drámailag cselekedni. Ez a darabnak az az Achilles-sarka, mely sebetövé teszi az egészet. Pedig különben Lampérth Géza a garabonciás Bertóti és a bájos Sárka jelenetében friss humor és pajzanság elég jelét adta és ha a hősi tónus helyett e kevésbé veszedelmes hangnemen próbálkozik, sikere kétségtelenül nagyobb lett volna.

A forma tekintetében a szerző érdekes kísérletet tett a rimes magyar tizenkettős versnek színpadi felhasználására. Az előadásban némileg érezni lehetett, hogy ez a versforma színészeinknek szokatlan, egészben véve azonban a szereplők teljes erejükből igyekeztek a darab hatásosabb részeit kiaknázni. *Török* Irma Veér Juditot hévvel szavalta s volt egy pár szép, meleg lírai hangja. *Mihályfi* (Both kapitány) is szépen, bár kissé nagyon is szavalt. *Rózsahegyi* (Bertóti) és *Ligeti* Juliska (Sárka) kedvesen játszottak, *Gabányi* egy kiszolgált vén kurucz szerepében jóízűen zsörtölődött, *Gyenes* az utolsó pillanatban vállalta el a beteg Gál helyett Veér Tamás nem épen hálás szerepét, a mely nem is illett teljesen egyéniségéhez. *Vizváriné* egy bőbeszédű özvegy-asszony szerepében keltett derültséget. Főként *Demjén* Mari (mint cigányasszony) értelmes, világos beszédével és jellemzetes alakjával. A közönség jóindulattal fogadta a tiszta magyar levegőjű darabot és a szereplőkkel együtt többször kihívta Lampérth Gézákat.

A szerző prólogot is irt darabjához, melyet azonban a színpadon elhagynak; a darab sajtó alatt levő kiadásából lapunk mai számában közöljük.

X.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Theokritos költeményei. A klasszikai görög irodalom utolsó nagy költőjének, a szicíliai Theokritosnak egyes költeményeit már sokan fordították, de összes műveinek első magyar fordítása ez a kötet, a mely *Vértessy* Dezső munkája. Theokritos szelleme közelebb áll a modern felfogáshoz, mint a virágzaskori görög költők, epedő, lágy szentimen-

gyekeznek az olvasót beavatni. *Vértessy* Dezső derék munkát végzett e fordításával, melyen megérzik az a szeretet, melyel munkáját végezte s a melyhez megvan a kellő nyelvtudás és verselési készsége is. A 172 lapra terjedő kötet a Franklin-Társulat nyomdájából került ki csinosan kiállítva; ára 3 korona. Mutatványul a következő kis verset adjuk a kötetből:

A méztolvaj.

Eros a kaptárból lopott egyszer mézet,
S az újját megszárták gonosz kicsi méhek;
Sajogó két kezét sebe helyén fűjja,
Kinjában tombol és a földet is rúgja.

Panaszszal elszalad az anyja elébe:
«Mint sajog a seb! és mily kicsiny a — méhe!
Mosolygva anyja szól: «Hasonlítasz a méhhez;
Te is oly kicsiny vagy s a sebed mint éget!...»

«Jegyenék alatt.» *Tömörkény* István ily című kötetét, mely a kiváló ironikusan huszonhat, a szegedi és szegedvidéki nép életéből vett tárgyat elbeszélést tartalmazza, most második kiadásban jelent meg a Franklin-Társulatnál. Ára 3 korona 60 fillér.

«A szellemi tehetségek eredete.» *Szinyai* Eleknek a Magyar Filozófiai Társaságban tartott ily című felolvasása külön füzetben is megjelent. A Franklin-Társulat nyomdájából kikerült s 40 lapra terjedő füzet ára egy korona.

Az 1904. évi törvények, Jegyzetekkel ellátta dr. *Márkus* Dezső királyi ítélőtáblai bíró. E czímmel jelent meg a Franklin-Társulat millenniumi törvénytarának legújabb kötete, a már megszokott szép kiállítással. A *Márkus* Dezső által szerkesztett és kommentált *Corpus Juris Hungaricum* immár 29-ik kötete ez, a mely nagyszámú magyarázó jegyzetében épen úgy, mint előzői, minden törvény mindenik szakaszánál kiutálti annak összefüggését a korábbi törvényekkel. Ára füze 5 korona, félbörkötésben 7 korona.

A «Büntetőjogi Döntvénytár»-nak, az anyagi büntetőjog és a bűnrádi perrendtartás körébe tartozó elvi jelentőségű határozatok gyűjteményének most jelent meg 4-ik kötete a Franklin-Társulat kiadásában. A 370 lapnyi kötet ára 4 korona.

A Lotz-kiállítás. Február 14-ikén délután öt órakor nyílt meg Lotz Károly műveinek kiállítása a Műcsarnokban. Fogat-fogat után robotogt a ligeti palota elé, s villamoson, földalattin is nagy számmal sereglett a közönség. A díszes társaság nagy élvezettel nézte végig a mester művészi hagyatékából rendezett gazdag kiállítást, mely a Műcsarnok összes helyiségeiben alig fért el. A nagy kerek teremben, hol máskor szobrokat szoktak elhelyezni, a nagy faliképek katonáját függesztették föl. *Strobl* Alajos rendezte a korterm hátsó részében a művészi és plasztikus díszítést: egy oszlopot, derekán medallionban Lotz arcképével, tetején pedig egy kezében palmaágat tartó géniuszt, melynek mintájára *Strobl* Lotz mester kedves leányát, *Kornéliát* vette. A megnyitáskor február 14-ikén öt óra felé már alig lehetett mozogni a Műcsarnokban. Kévéssel öt óra előtt érkezett *Berzeviczy* miniszter *Lukács*

KOSSUTH FERENCZ BÉCSI SZÁLLÁSÁN.

(Kossuthal szemközt ül Hentaller Lajos orsz. képviselő, s mögötte állnak Szatmári Mór, Visontai Soma orsz. képviselők, Hódy Lajos hírlapíró, Lukács Gyula orsz. képviselő és Pally Sándor, Kossuth Ferencz titkára.)

KOSSUTH FERENCZ BÉCSI ÚTJÁBÓL. — Jely Gyula fényképe.

pénzügyminiszter társaságában. A minisztereket *Fesztly* Árpád, a Lotz-kiállítás elnöke üdvözölte, *Berzeviczy* köszönetet mondott a bizottságnak fáradságos munkájáért és örömet fejezte ki, hogy a nagy művész munkáit egybegyűjtve kiállították. Míg a miniszter beszélt, megérkezett *József* Agost főherceg kíséretével, a kit hangos éljenzéssel fogadtak. *Fesztly* üdvözlésére a főherceg örömet nyilvánította, hogy alkalma van a kiállítást megnézhetni, a melyről már annyi szépet hallott. *Berzeviczy* miniszter erre megnyitottnak nyilvánította a kiállítást és bemutatta a főhercegnek *Lotz* özvegyét, két leányát és a mester főhadnagy fiát, a ki katonásan tisztelgett, mire a főherceg megszólította: «Gyönyörű a kiállítás, hallottam s a mint látom, ezzel még csak keveset mondottak róla nekem.» A főherceg *Berzeviczy* miniszter és *Fesztly* Árpád kalauzusa mellett nézte végig a kiállítást. Hosszan időzött az oszlopos csarnokban, *Strobl* szobrász allegorikus szobránál és az Opera mennyezetére festett képek rajzánál, melyek e szobor körül vannak összegyűjtve. A szemle majd egy óra hosszat tartott s távozásakor őszinte elismerését fejezte ki a főherceg a kiállítást rendező bizottságnak. A megnyitási ünnep este nyolc óra után ért véget. A kiállítás naponta kilenczétől öt óráig van nyitva s a belépő díj egy korona.

Szikszay Ferenc festményeinek kiállítása. *Szikszay* Ferenc, széptehetségű tájképfestőnk, ki évek óta Párisban tartózkodik, s ott is gyakran állított ki képeket, de itthon is sokszor megfordul, 1889—1904 közt festett képeiből érdekes gyűjteményt állított ki a királyi bérházának eskü-téri oldalán levő három termében. A kiállítás 213 képből áll, melyek egy része magánosok tulajdona, de legtöbbje, az újabban készült képek, eladásra vannak szánva. Legtöbb köztük a hangulatos tájkép, tengeri képek, részletek a Bretagneból s más francia vidékekről, úgy szintén hazánkból is. Az olaj- és pastel-képek, tusrajok és szénrajzok közt néhány jól festett arckép is van. A katalogushoz *Hock* János képviselő irt bevezetést, a mely mellett *Clement Janin*-nak, a «Gazette des Arts» munkatársának *Szikszay*ról szóló czikke olvasható. A kiállítás február 16-án nyílt meg előkelő, nagy közönség jelenlétében. A vendégeket a kiállításon *Hock* János és maga a művész kalauzolta. A kiállítás naponta reggel 9 órától este 7-ig van nyitva.

Operaház. Új ballet került színre február 14-én a magyar kir. Operaházban «Álom» czímmel; *Guerra* Miklós, az olasz születésű balletmester írta meséjét, melyhez honfitársának, *Prati* Giovanni ismert költőnek egy balladáját használtá fel. A ballet hősnője egy rajnavideki lovag menyasszonya, a ki megálmodja a ballada tárgyát: azt, hogy egy szerelmesitán ifjú, araja kedvéért, a vizen tiszó kis nefelejtis után ugrik, s mielőtt a habokba fúl, utolsó szavai ezek: «Ne felejtis el soha!» (Ez az olasz költeménynek czíme is.)... Ezt a jelenetet a balletben látjuk; utána a hajdon az erős lelki rázkósdástól felébred s boldogan látja, hogy csak álmodott. Az álom tündére (*Balogh* Szidónia) mesteri táncban, káprázatos szép felvonulásokban, csoporttáncokban, majd pedig a szerző és Kémény festőművész mutatott ki alkotó képzeletük gazdagságát; *Szilka* Adolf karnagy zenéje mindvégig kellemes, dallamai, változatos ritmusai és fülesiklandó hangszerelése neki is zajos sikert szereztek.

Vigszínház. *Kadelbug* Gusztáv német író «Ein Familientag» című vígjátéka *Timár* Szaniszló sikerült fordításában február 11-ikén került színre először a Vigszínházban «Az aranypatkó» czímmel. Ez az aranypatkó a Wollien bárói család címere. A bárók — nagyon sok tagú család — családi gyűlést tartanak, mert a hitbizomány új majoreszkóra szállt. Tarka-barka, mulatságos kép ez a családi tanács, melyben részt vesz a tábornoktól a kadétig, a főkamarástól a tanárig mindenki, a ki Wollien. A hitbizomány egy föltételhez van kötve: a majoreszkónak nem szabad rangján alul házasodnia. Csakhogy a fiatal báró szerelmes egy bájos kis festőnőbe és nem hajlandó róla lemondani. Persze a majorátusról sem. Megindul erre a családi intrika Hilde, a polgári vérből eredt lány ellen. De győz a szerelem. Ártatlan, kedves darab ez, csupa jószág és melóság, csupa naiv együgyűség. A Vigszínház közönségére a változatosság ingerével hatott, ezért volt oly váratlanul szép sikere. Különösen tetszett *Hegedűs* Gyula, de a többiek is, *Góth*, *Fényvesi*, *Tapolczai*, *Szerémi*, *Győző*, *Balassa*, a nők közül *Gazsi* Mariska, *Nikó* Lina, *Hunyadi* Margit jól játszottak. Fényes rendezés, szép díszletek tették a sikert teljessé.

A Népszínházban február 11-ikén bemutatott «A granadai völgy» sikeresen illeszkedik bele a fővárosi színházak hazai természetű darabjainak elég gazdag sorozatába. A szövegét *Martos* Ferenc, a «Bob herceg» és más operettek szerzője írta, a zenét pedig *Bahnert* József, a kinek zenei tehetségét ez az operette szép sikerhez juttatta. A spanyol földön játszó mese vidám és mulattató hőse egy táncosnő és egy szerelmes granadai lovag, a kiket a lovag szülei el akarnak egymástól választani. Bah-

MAGYAROK CSOPORTJA A BURG UDVARÁN, KOSSUTH FERENCZ MEGÉRKEZÉSÉRE VÁRVA.

KOSSUTH FERENCZ BÉCSI ÚTJÁBÓL. — Jely Gyula fényképe.

nert zenéje már a darab elején megragadja a figyelmet; eleven, dallamos, s némely énekészeima alkalmasint népszerű lesz. Az előadásban *Szekely* Irén nemcsak a legnagyobb szerep, hanem a siker főöröme is. Ennél jobb szerepben, énekben és játékban még nem látta a közönség. *Hegyi* Aranka egy kis szerepet dolgozott ki finom művészettel. A többi szereplők is előmozdították az előadás sikerét.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

MI UJSÁG?

A Magyar Tud. Akadémia február 13-iki, *Than* Károly elnöklése mellett tartott ülésén *Klug* Nándor ismertette *Ráthonyi* Reusz Frigyesnek «Adatok a galamb kisgyejeleje boncz- és élettanához» című megfigyelését. E szerint a galamb kisgyejeleje sokban egyezik az emlős állatok kisgyejeleje szerkezetével. Bemutatta még *Terner* Ernőnek a «nyálélválasztás változásairól» szóló dolgozatát. *Klein* Gyula bemutatta *Bornátsky* Jenő «hazai Asparagus-félék monografiája» című, a Vitéz-Akadémia kiadásra ajánlotta. *Rados* Gusztáv két matematikai tanulmányt mutatott be; egyiket *Fejér* Lipót írta, a másik *Schlesinger* Lajos levelező tag munkája. *Végül* *Tangl* Ferenc ismertette röviden *Weiser* István dolgozatát a vér glicerin-tartalmáról.

A Nemzeti Kaszinó Széchenyi-lakomája. A szokásos ünnepséggel tartotta meg február 12-ikén a Nemzeti Kaszinó a Széchenyi-lakomát, a melynek *Darányi* Ignác volt a szónok. Nagy beszédet mondott, a melyben Széchenyi munkásságát, törekvéseit és fáradozásai eredményét méltatta.

A kaszinó tagjai feltűnő nagy számban vettek részt az ünnepi lakomán. A közélet sok kitűnésege volt jelen; a kik csak nemrég a képviselőválasztásoknál egymással szemben állottak, itt együvé jöttek, hogy Széchenyi István emlékezetét ünnepeljék. *Darányi* Ignác kezében a Széchenyi-billikkommal mondotta az ünnepi felkötőztöt. «A múlt század első felében a mi ébredésünk, újjászületésünk korszakában — mondá — a magyar politika egy triász uralt: Széchenyi, Deákot és Kossuthot. A mi e triász irányzatában a negyvenes évek küzdelmei alatt és később eltört volt, az többé-kevésbé ma is a kétális politika keretében vág. De az, a mi dicső triászunk küzdelmeiben és törekvéseiben, eszméiben megegyező volt, az a magyar nemzet közös és osztatlan öröksége. Tévedés azt hinni, hogy Széchenyi az anyagi jólétet végezték tekintette. Ő a szellemi és erkölcsi gyarapodást legalább is egyenlő, sőt még magasabb színvonalra helyezte, mint az anyagi gyarapodást. Tudta azt is, hogy sem gazdagok, sem szabadok nem lehetünk, ha a magyar nép rétegeit az alkotmány sáncza közé be nem vezetjük, ha meg nem dőlnek a fennálló kiváltságok, ha széttagolt részek és osztályok helyett egy egységes magyar nemzetet nem tudunk alkotni.» Érdekes visszaemlékezéseket tartalmazó beszédét *Darányi* a következő szavakkal fejezte be:

«Mikor egy csodálatosan nehéz és kényes kérdés vetődnek fel, összeülnek a családtagok, önkény-

telenül feltekinenek a falon függő képre, mely az elköltözött család fő vonásait örökíti meg s mintegy kérdőleg néznek rá, hogy vajjon mit szólna ő, ha beszélhetne? A nemzetek is komoly napjaikban nagyjaikat és azok szellemét vannak hivatva segítségül hívni. Forduljunk mi is a megdicsőült Széchenyi István szelleméhez. Széchenyi István emlékére emelem poharamat.» — A beszédet többször nyilvánuló tetszés és éljenzés kísérte.

A válság még mindig nem jutott el a megoldáshoz, s egyelőre még sejtetni sem lehet, mikor jut el a kibontakozás odáig, hogy az új kormány megalakulhasson. Az események gyorsan érik egymást. *Gróf* *Andrássy* Gyula kétszeri királyi kihallgatása óta sűrűn tanácskozik a pártok vezetőivel. Majd ismét *Kossuth* Ferencnek a bécsi Burgban királyi kihallgatásra való megjelenése kötötte le a figyelmet. *Kossuth* Ferenc eddigleg legfeljebb ha egyszer-mászor átutazóban fordult meg Bécsben, most történt először, hogy fontos politikai okokból utazott oda. *Gróf* *Tisza* is megjelent a királynál, hogy az országgyűlés megnyitására előterjesztést tegyen, majd visszatérve Budapestre, meggyőzés történt a pártok között abban, hogy az országgyűlés még az új kormány kinevezése előtt megalakuljon és megválassza elnökeit és a tisztikart. Elnökül az egyesült ellenzék *gróf* *Apponyi* Albertet jelölte, alelnökül a disszidensek közül *gróf* *Hadik* Jánost, a néppártból pedig *Rakovszky* Istvánt. A függetlenségi párt február 16-iki értekezletén *gróf* *Apponyi* kijelentette, hogy a pártletheben kiván részt venni, s ezért az elnökséget el nem fogadja, s e határozata mellett az ismételt felkérések dacára is megmaradt; mire a párt egyhangulag *Justh* Gyulát jelölte a Ház elnökségére. A jegyzői karba a függetlenségi pártnak három, a szabaddépartnak két s a többi pártoknak egy-egy tagja jut bele. Némi meglepetést keltett az a hír, hogy a király február 16-ikára kihallgatásra hívta *Szél* Kálmánt és *Wekerle* Sándort. E két államférfi meghívására *gróf* *Andrássy* Gyula előterjesztésére történt. Kik kapnak még meghívást királyi kihallgatásra s mikor jó a királyi Budapestre: erről biztos hírek még nincsenek.

Az országgyűlés első ülése. Szokatlan érdeklődés közt nyílt meg az új választásokból kikerült képviselőház február 17-ikén. Az országház környékét, különösen a kocsihajó előtti tért sűrűn lepte el a közönség, s a szövetkezeti ellenzék főembereit érkeztük zajosan éltette. Benn a teremben *gróf* *Apponyi* Albert és *Kossuth* Ferenc kaptak hangos éljeneket, a mint a terembe érkeztek. Egyegyed tizenegy órakor *Csávosy* Béla háznagy felhívására *Madarász* József, mint legöregebb honatya elfoglalta a korelnöki széket s elmondta megnyitó beszédét, majd pedig a hat legfiatalabb honatya, névszerint *Bitó* Dénes, *Kállay* Tamás, *Keresse* Györgyöt, *ifj. Madarász* Józsefet, *Szinyogh* Mihályt és *gróf* *Teleki* Pált maga mellé véve korjegyzőket, bejelentette, hogy az új országgyűlést másnap, szombaton, királyi kézirat fogja megnyitni. Egyben felhívta a

képviselőket, hogy a szombati ülésen adják be a megbízó leveleket s ezzel az ülést bezárta.

A főrendiházban egy órákor Szabó Miklós, a kir. Kuria elnökének korelnöksélevél tartották meg az első ülést. A megnyitást itt is február 18-án lesz.

A budai királyi palota, mely ezen a hosszu farsangon a politikai válságok miatt olyan nagyon csendes, már egészen elkészült belső berendezésében is. Az új építkezés 1891-ben kezdődött, és az új berendezéssel együtt harmincz millió koronába került, a melyen kivétel nélkül csaknem a magyar ipar- és képművészet mesterei osztoztak.

Új egyetemi tanárok. A király Cholnoky Jenő dr. budapesti tudományegyetemi magántanárt és adjunktust, lapunk jeles dolgozóitársát, a kolozsvári tudományegyetemen az egyetemes és összehasonlító földrajz nyilvános rendező tanárává a szabály-szerű illetményekkel kinevezte és Kuzmík Pál dr. budapesti tudományegyetemi magántanárnak, ki a budapesti sebészeti klinikán két évtized óta működik, a tudomány és közoktatás terén szerzett érdemei elismerésül az egyetemi rendkívüli tanári címet adományozta.

Eljegyzés. Szalay Imrénének, a Nemzeti Múzeum igazgatójának és nejének, néhai Trefort Máriaának leányát, Trefort Agoston egykori közoktatási miniszter unokáját: Szalay Lili kassanzonyi eljegyezte ifj. Ugron Gábor dr., Maros-Torda vármegye szolgabírája, Ugron Gábor országgyűlési képviselő és neje, Knöpfler Mária fia.

Házasság. Fényes esküvő volt február 15-ikén a Deák-téri evangélikus templomban, mikor Zsigmond Dézsi, Zsigmond Jenő dr. és neje szül. Bartholovich Matild fia esküdött örök hűségét Jarmay Béla a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetője és neje szül. Lukács Ilona leányának, Edithnek. Az esketést, melynek nagyszámú előkelő közönség volt jelen, Horváth Sándor budapesti év. lelkész végezte, szép beszédet intézve a fiatal párhoz.

Csokonai Lillájának arcképe egykori festmény után közöljük, melyet előzőt néhány évvel a komáromi Vajda-ház padlásán találtak meg s melyről Szendrey Imre tanár készített másolatot. Egy másolat tudomásunk szerint jelenleg Debreczenben a Csokonai körben van s a májusban tartandó Csokonai-kiállítás egyik érdekese tárgya lesz. A lapunkban található kép a festményről vett fénykép felhasználásával készült.

Múzeum az Akadémia palotájában. A Magyar Tud. Akadémia palotája második emeletén elhelyezett országos képtár még ez évben átköltözik végleges hajlékába, a városligeti Szépművészeti Múzeumba. Mivel az állam az Akadémia palotájának egy részét hosszabb időre kibérelte, az üresen maradó helyiségre fog átköltözni a Nemzeti Múzeum névelőtanára, közte a híres Haynald-féle névelőművelés, melyet eddig a helyiségek szűk volta miatt megfelelő módon elhelyezni nem lehetett.

Magyar árvaház és menedékház Amerikában. Az Egyesült-Államok Louisiana államában az ott összegyűlt sok magyar a maga telepét Árpádhonak nevezte el. Lakói földműveléssel és gyümölcs-termesztéssel foglalkoznak s közbecélésben része-sülnek. Nem régiben szóba került, hogy szükség volna árvaházra és menedékházra s e célra a new-yorki Benedekrendből való Gallus felajánlotta a rend közelben levő birtokát. Ez 1519 hold, hatalmas épület van rajta; ára 15,000 dollár volna. Az árpádhoni magyarok az amerikai többi magyarok közt is gyűjtést indítottak.

A választás oly nehéz, ha az ember a hírlapokban és naptárakban oly nagy számban megjelenő hirdetések révén tényleg jó házi-szer használataira határozza el magát. Annál öröndesebb tehát az a hír, hogy több mint 65000 ember, a ki a Feller-féle Elsa-Fluidot szorgalmas, szurás, influenza, fejfájás, köhögés, rekedtség, torokfájás, mell- és tagfájás, katarrhusok és számos más bajnál használta, a kitűnő eredményt dicsérik és felülmúlhatatlannak mondják emésztési zavaroknál, puffaltságnál, savanyú felbőgzésnél is. 12 kis vagy 6 duplatéves Feller-féle Elsa-Fluidot 5 koronáért bérmentve küld a készítő Feller V. Jenő gyógyszerész Stúbia, Centrale 56. sz. (Zágráb megye).

HALÁLOZÁSOK.

Krisztics Fülöp kiváló szerb politikus, ki sokat szerepelt, mióta hazája a török uralom alól felszabadulva fejedelemség és független királyság lett, meghalt 86 éves korában Mentonban, a hol régebben üdült. Volt külügyminiszter, konstantinápolyi követ, közoktatási miniszter, 1879-ben bécsi követ, aztán londoni követ, a szerb bank kormányzója. Utolsó éveiben legjobban érezte magát távol felült hazájától.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Rosty Kálmán, a magyarországi jezsuiták szeniora, kiváló egyházi író és tanár, 73 éves korában Kaloosán. — Füst János alesperes, a pozsonyi evang. német hitközség lelkésze, buzgó magyar hazafiasságáról ismert férfiú, 64 éves korában. — Nagy Pál nyug. r. kath. esperes, 1848/9-ben vitte honvéd, harmincz évig plébánosa Mező-Kovácsháza községnek, a ki 60,000 koronát hagyott községének leányiskolára. — Losomezi báró Bárfy Farkas, erdélyi főúr, a ki Abáziában pihent, de onnan haza utaztában annyira rosszul lett, hogy visszatérőben Budapesten meghalt. Holttestét Bonczidára vitték. — Szabó György kuriai bíró 66 éves korában Győrött. — Budavári József kegyesrendi pap, főgimnáziumi tanár 61 éves korában, Trencsénben. — Báró Borus István világi nagybirtokos, főrendiházi tag, 70 éves korában Aradon és Világoson temették el a családi sírboltba. — Lázár Ádám Udvarhely vármegye főjegyzője, Dicsőszentmártonban, 42 éves korában. — Bagaméry Károly, a gulácsi ref. egyház lelkipásztora 31 éves korában. — Otómosi Magyar György szabadtéri nagybirtokos, 57 éves korában. Az elhunyt öccsége volt Magyar Lászlónak, a hírneves magyar Afrika-utazónak. — Malatides Sándor nyug. főgimnáziumi tanár 71 éves korában Sopronban. — Vanschada Károly pénzügyőr főmérnök, Kőrömc-bányán 54 éves korában. — Weiffert Károly, Versecz város nyug. polgármestere, 53 éves korában. Több mint negyedszázad óta hivataloskodott és husz év óta alelnöke volt a verseczi közművelődési egyesületnek és elnöke a magyar dalkörnek. — Péta Károly, 48-as honvédtüzér-főhadnagy, volt borsodmegyei szihalmi jegyző, 77 éves korában. — Kovács Károly 48-as honvédtüzér, 80 éves korában Abaujszántón. — Mahler Gusztáv királyhegyei nyug. tanító, 75 éves korában, 45 évig működött a községben mint tanító; a szabadságharcban Buda és Szenttamás alatt egy kinttette magát, hogy 17 éves ifjú léteire hadnaggyá léptették elő. — Ecker György ügyvéd, volt 48-as százados, a beregmegeyi honvédegyesület elnöke, 79 éves korában Beregszászon. — Vavrik Mihály 48-as honvédtüzér-főhadnagy élete 74-ik évében Vácott. — Bredner Ernő-bercz volt 48-as nemzetőr hadnagy, Zemplénmegyei volt bizottsági tagja Budapesten 90 éves korában. — Antal Miklós m. kir. honvédszázados, Debreczenben 65 éves korában. — Kugler Henrik volt udvari csekrász, kit jól ismertek nemcsak Budapesten, hanem messze földön is a nagyon kedvelt «Kugler-süteményekért» s kinek kiterjedt üzletét nyugalomba vonulása után Gerbeaud vette át, 75 éves korában, Budapesten.

Ponorí Thewrewk Emléne, szül. Perchich Katalin, Thewrewk Emil, akadémiai tag és egyetemi tanár felesége, Budapesten. — Arduser Károlyné, Kasán; nyolczvanezer koronát tevő vagyonát mind jótékony célra hagyta, ebből 4000 koronát a Rákóczi-szoborra. — Horváth Alajosné, szül. Lukács Mária, volt államvasutai igazgató özvegye, Rozsnyón, élete 73. évében és Budapesten temették el. — Özv. dabasi Halász Gyuláné, szül. mándi Marton Hermin, 64 éves korában Budapesten.

Szerkesztői üzenetek.

Pozsony, A. F. A japán gyárpar mostanában a külföldtől teljesen független lett. Jelenleg 2100, leginkább szövőgyár van üzemben. A hajó- és vasúti anyagokat számos részvénytársaság szállítja ugyan, de a katonai kincstár három puskapor-gyár, egy ágyú- s egy acéltöntőde, egy posztó-gyár és két hajógyár felállításával a magánipartól függetlenül tette magát. A földművelésre alkalmas terület 46 százalékan rizst termelnek, de ez az ország szükségletét nem fedezi, miért is évenként külföldről sok rizst és hüvelyes veteményt kell beszerezni. A japán ló mongol fajból való, többnyire 13-14 markos, erős, tömött termetű, a tápszerben nem válogat, melegben vagy hidegben egyaránt kitart. Előzőt három évvel, — valószínűleg tekintettel a háború bekövetkezésére — az országban két pótlóvasári (remunda) telepet rendeztek be, mely most a hadsereg szükségletét bőven fedezi.

Pécs, E. A. Az 1849-ben hazánkba tört orosz sereg tábornokai közül egy sem él már. A most Mandzsur-riában működő Remenkamp tábornok a hasonlevő orosz tábornok fia, ki Lüders hadtestében (Erdélyben) a tüzérséget vezényelte.

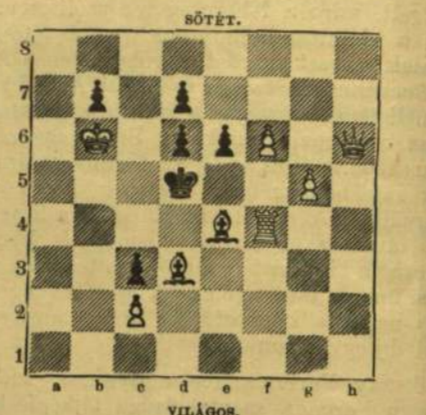
Elhagyott bányánál. Kopár mezőség. Bucsuzó. Nem üres dolgok, van mindegyikben valami, a mi tartalmas emberre vall, csakhogy keveset árulnak el a költőből, a hideg ész s sugallja őket, nem a szív.

Anonymusnak. Csak a szavakkal játszik s nyilván egy elképzelt, meg nem levő helyzetből akar hangulatot kifacsarni, a mi persze nem sikerül.

SAKKJÁTÉK.

2420. számú feladvány. Kintzig R.-tól.

(Bukovetz János mesteremnek ajánlva.)

Világos indít s a harmadik lépésre matot mond.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 4-dik számában megjelent képtalány megfejtése: Végtelen teher a kincs annak, ki fél, hogy elveszti.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Blous-selyem. 65 krtól 11 frt 35 krig méterre — utolsó ajdónások! — Bérmentve és már elvámoltva házhoz szállítva. Gazdag mintagyűjtemény szonál. Selyemgyár Henneberg, Zürich.

Salvator. Természetes vasmentes Lithion-forrás kitűnő hatású vese-, hólyag-, reuma- és köszvénybántalmaknál. Vizelettel nehézségknél, osztorbetegségekben a legelső és emésztési szervek hurutainál. Budapesten, főraktár Édeskuty L. urnál.

ST. HUBERTUS. A legjobb likőr BRAUN TESVÉREK-NÉL. czégtulajdonos belatini Braun Géza BUDAPESTEN, a legrégebbi magyar likörgyárban készül. (Alapított 1839-ben.) Kapható a finomabb fűszer- és omege-kereskedésekben.

POLGAR SÁNDOR orvosi mű- és kőszerszénál. Budapest, VII., Erzsébet-körút 29.

Képes árjegyzék ingyen. 10145

Leggyorsabb és legbiztosabb módszer a fejlesztésre; minden gyermek néhány perc alatt megtanulhatja. Nagymennyiségű hidraulikus fejlesztőgépek tekeres-felműködésű iparilag való előállítására van már forgalomban. 10851

KODAK Arjegyzék és prospektus ingyen és bérmentve.

Fényképek sötétkamara nélkül. Napfénytűrés NG Film-mel vagy Premo Film Packs-sal (berendezhető mind fényképezőgépek számára). Napfényfejlesztés a Kodak napfény-fejlesztőgéppel. KODAK Ltd. WIEN, I., GRABEN 29. szám.

Ma már úgyszólván minden ember tudja, hogy számos megbetegedéssel, mint pl. influenza, láz, esz, közhvény, fej-és fogfájás, gyengeség, évtárgyalanság, gyomororvosítás, savanyú felbőgzés, veseség, szédülésnek, nemkülönben köhögésnél a világhírű

Technikum Mitweida. Igazgató: A. Holtz, tanár. (Szász királyság.) Magasabb technikai tanintézet az elektro- és gépész-területre, továbbá gépészek és gépjelzők részére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépészeti laboratóriumok. Gyári tanulmúhelyek. 3810 hallgató a 36 helyiségben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

TÉLI FÜRDŐKURA A SZT.-LUKÁCSFÜRDŐBEN.

Természetes forró-melek kénos források. Tavasfürdő, iszap-borogatások, mindennemű thermalis fürdők, hidroterápia, massage, Olasz és gondos ellátás. Csusz, kőszvény, ideg-bélszajok és a téli fürdőkúra felől kimerítő prospektus küld ingyen a 10675 Szt.-Lukácsfürdő Igazgatósága Budapest-Budán.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölesön Részv. társ. Irodái: VI., ker., Andrássy-út 5 (saját házában). Befizetett részvénye 10 millió korona. Elfogad betételeket 4%-os kamatozással, a 10%-os betétkamat-adót az intézet fizeti. Leszámlát váltókat, előleket nyújt értékpapírokra. Magyar kir. osztályvezetői közoktatási-helye IV., Ferenziak-tér 2. Kézírási-üzletet: IV., Károly-körút 18. IV., Ferenziak-tér 2. Irányi-utca sarkán, VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., Üllői-út 6. sz. 10831

KIRNER JÓZSEF es. és kir. udv. puskműves, az olasz király 6 felsegének udvari szállítója. Budapest raktára: IV., Bécsi-utca 2., gyára Róza-utca 7. Dusan ellátott raktár legújabb szerkesztési Kettős vadász-fegyverekből, gyöngygyerekek, amerikai Winchester szentes ismétlő-fegyverek, forgópisztolyok, szülőfegyverek és pisztolyok, télfények és vadász-szerekből, melyek jószágért kezelkedik. (Alapított 1808. évben.) 10646 (Alapított 1808. évben.)

DAVID KÁROLY ÉS FIA Telefon szám 41-48. Doboz-papíraru és szab. fémkapocsgyára Budapest, I., Mészáros-utca 38. szám. 10651

Gyárt: Papirtányért, bonboniert és jardinet-dobozokat. Sajított kerek dobozokat, légmentesen elzárható, összehajtható dobozokat polylak kötyűgapat, stb. cs. magolásra. Híntődobozok, valamint húzott lemez-csövek készítés szerinti nagyságban. Teásdobozok 1/4 kilogr.-tól 10 kilogr.-ig, valamint 6, 10 és 20 filléres tea csomagolásához. Szekrényosipke és képládapapír legújabb szín és kivágásban. Állandó kiállítás a fenti cikkekkel a városligeti iparcarnokban megtekinthető.

Dr. GÖLLIS-féle emésztő-por. (1857 óta kereskedelmi cikkk.)

Etrendi szer, kitűnő hatása van a különösen nehezen emészthető ételek feldolására, valamint az általános emésztésre és így a test táplálására és erősitésre is. Naponta kétszer használva, evés után egy kávékanálnyi téve a nyelvre s a székletes itallal leöblítve, kedvező befolyást gyakorol a hiányos emésztés következtében fellépő jelenségeknél, minők: gyomorégés, nyálkaképződés, székrekedés, aranyeres bántalmak, altesti pangás stb. Ásványvíz-gyógyomódnál mint elő- vagy utókúra vagy egyidejűleg a gyógymóddal kitűnő hatást fejt ki. Minden doboznak dr. Göllis pecsétjével és a bejegyzett védjegyével kell lezárva lenni s mindenkor határozottan dr. Göllis-féle emésztő-por kérésnél a vétel alkalmával. 10826

Egy nagy doboz ára 2 kor. 52 fill., kis doboz 1 kor. 68 fill. Dr. Göllis-féle egytetemes emésztő-por központi szétküldése Bécs, I., Stefansplatz 6. (Zwettlhof.) Főraktár: Török József gyógyszerész Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-út 28. szám.

Rozsnyay vasas china bora. Igen hatóságos vér-szegénység, aszkéria, neurasthenia csetei ben. Egy üveg ára 2.40 kor. Egy 6 üveg-tartalmazó postaládá 12.12 kor. franco küldve. Főraktár Budapest: Török József gyógyszerész. Továbbá a készítőnél: Rozsnyay Mátyas gyógyszerész Aradon, Szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerészben. 10635

Má-Hilla. Használat előtt — és után.

Má-Hilla (tör. végre) egy csallhatatlan, első autoritásokkal megvizsgált és melegen ajánlott kosmetikum, mely csodás hatásával elűnt redőket és arczrészeket és helyrehozza a nem szép arczformákat és arczvonásokat. Minden Má-Hilla-val kezelt arcz már a 3-4 napon jóval megifjodik. Az arczbőrűvel, hárs-szappalárá, rózsássá és vakítóan fehérré válik. Széplőt, börtököt, pürségeket, májfoltokat, vörös orrt s minden egyéb arczisztatlanságot meglepő gyorsan tüntet el a nélkül, hogy a legkisebb nyomot is visszahagyja. Má-Hilla ára K 3-85. Eredménytelen esetben a pénzt visszaadom. Minden Má-Hilla küldeményhez teljesen ingyen mellékelek egy próbadoboz Ma-Hilla-arczport és egy darab Ma-Hilla szappant szappannal. Postai használati utasítás hozzá adatik. Diskréta küldés a pénz előzetes megküldése, avagy utánvét mellett az európai raktárból: LEO LATEINER, Wien, 178, Wollzeile 31. Budapestben kapható Török József gyógyszerész Király-utca 12 és Andrássy-út 26. 10938

Vértes-féle sósorszesz Minden házban szükséges.

Kovats Béla. Alapított 1886. Képes árjegyzék bérmentve.

Hogy ESZMÉNYI KEBELT elérhessen, használja ön a Pilules orientales-t, melyek rövid idő alatt a hirtelen nyelés és válságotoktól a kebelét fejleszti, erősíti és ismét helyreállítja, a dereknak pedig állandóan keses emponpoint adnak a nélkül, hogy a derekat megnyomóbilanók. Egy doboz ára utasítással K 6.45, bérmentve, utánvét K 6.75. — J. Ratié, Pharmacie, 5, Passage Verdun, Paris. Ausztria-Magyarország részére: Török József gyógyszerész. Budapest, Király-utca 12. 10946

GYŪJTEMENYES VALLALATOK legújabb számai:

Magyar Könyvtár. Szerkesztő Radó Antal. Egy-egy szám ára 30 fillér. Szemelvények a kézoek irodalmából. I. biblia fordítások. Kijáta Balassa József. (389. sz.) Ára 30 fillér. Az élet folytatásokban. Rogony Irta Tábóri Róbert. (390-391. sz.) Ára 60 fillér. Képzőművészet. Angol regény. Irta Smith J. P. Fordította Fái Béla. (392. sz.) Ára 30 fillér. Szemelvények Priskos Rhetor töredékeiből. Fordította és magyarázta Szilágyi Sándor. (393. sz.) Ára 30 fillér. Aidozat. Francia regény. Irta Jeanne Mairat. Fordította Fái Béla. (394-395. sz.) Ára 60 fillér. Firdusi Szahám-éjszaka. Perfidum és fia. Fordította Radó Antal. (396. sz.) Ára 30 fillér.

Olesó Könyvtár. Szerkesztő Gyulai Pál. Egy-egy szám ára 20 fillér. Falusi Romeo és Julia. Irta Keller Gottfried. (396-397. sz.) Ára 60 fillér. La Seiglière kassanzony. Vigjáték 4 felvonásban. Irta Sandeau Gyula. (398-399. sz.) Ára 30 fillér. Brassai Sámuel emlékezete. Irta Concha Győző. (397-398. sz.) Ára 40 fillér. Manuel Jenő költeményeiből. Franciaából fordította Bogdány Lajos. (399. sz.) Ára 30 fillér. A görög szabadság. Irta Lechat Henrik. (396-397. sz.) Ára 40 fillér. Dnyo Eleonóra. Irta Haraszti Gyula. (392-393. sz.) Ára 40 fillér. Bajza József költeményei. Hatodik kiadás. (394-397. sz.) Ára 80 fillér.

Fővárosi színházak műsora. Egy-egy sz. Ára 30 fill. Csók-pirulak. Bohózat 3 felvonásban. Irta Hennequin és Bilhaud. Fordította Heltai Jenő. (192-3. sz.) Ára 60 fillér. Radóthné. Szépműv. 3 felvonásban. Irta Kampis János. (194-5. sz.) Ára 60 fillér.

Francia könyvtár. Szerk. dr. Theisz Gyula és Malskássy József. Egy-egy szám ára köve 70 fill., kettős szám ára köve 1 kor. L'Abbé de l'Épée. Irta Bouilly. Comédie historique. Magyarok dr. Hegedűs Izidor. (25. sz.) Ára 70 fillér. Anthologie des poétes français du XIX. siècle. I. kötet. Magyarokta Binder Jenő. (26-27. sz.) Ára 1 kor. Magyar kereskedők könyvtára. Szerkesztő dr. Schack Béla. Egy-egy szám ára 1 kor. 50 fill. Gazdasági válságok. Irta Stirling Sándor dr. (III. évf.) Ára 1 kor. 50 fill. A magyar magánjog ismertetése kereskedők számára. Irta Vadas József dr. (III. évfolyam 5. sz.) Ára 1 koronás 50 fillér.

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságú Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Próba-babákat

minden kívánt nagyságban, legújabb és legszebb alakban, magánhasználatra is ajánl 10727 A. Rambarter's Nfg. PETER PEHAM próba-baba máterme, Wien, Goldschmidg. 10. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Quargli.

Az első olmitzi gépüzemű sajtgyár, mely 1839. évben alapított, ajánl saját gyártmányából egy póstar küldeményt bérmentve és utánvét K 7 70 fillérről. Nagyból megrendelés-eknél a legolcsóbb árák. JOSEF MEIXNER, Olmitz, Bahhof. 10821

SZÉP mellékerekesztet kaphat mindenki kinek nagy ismerettség van. Tisztelegés, kénevelés foglalkozás. küldje be címét U. 13. alatt a következő címre: Anouen Buresen des Merkur Mannheim. Baden. Postafiók 351.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

Testesség, Kövértestűség.

Hogy nyúlánká legyünk a nélkül, hogy az egészségünknek árton, használjuk a **Pilules Apollo-t**, mely tengeri növények alapján van előállítva és párisi orvosok által jóváhagyva.

E könnyen betartható gyógyszer elhajtja a túlságos embonpoint csalhatatlanul és biztosítja rövid idő alatt a kövértestűség gyógyulását mind a két nemnél.

És a titka minden elegáns hölgynek, ki nyúlánk és fiatalos alakját meg akarja őrizni. Egy üveges ára utasítással együtt K 6.45 bérmentve, utánvétellel K 6.75.

J. Ratié, Pharmaciaen, 5, Passage Verdéan, Paris (9e).

Raktár Berlinben: **B. Hadra, gyógyszerész, Spandauerstrasse 77.**

Ausztria-Magyarorszában: **Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12.** 10620

A Kalap-király

3., 4., 5 koronás különlegességekben elismert specialista. Kossuth Lajos-utca végén, Eskü-út, Klotild-palota.

KWIZDA FERENCZ JÁN.
cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és bulgár fejed. udv. szállító, Kerületi gyógyszerész Korneuburgban Bees mellett.

Kwizda Fluidja 10681
Kigyó védjeggyel (TURISTA-FLUID).

Régi jóhírű diét.-kosm. szer (bedörzsölésre az emberi test izmainak és inainak erősítésére és edzésére. Eredményesen használva tiszták, korpások a mozgók által nagyobb társ utáni erősítésre és erőtörésre.

Árak: 1/2 palaok K 2.-
1/4 palaok K 1.20

Kapható minden gyógyszer-tárban. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-ut 26. sz.

PURGO

Somatose

HÜS-FEHÉRJE.
Legkimagaslóbb, étvágygerjesztő és izom-erősítő szer. 10944
Kapható gyógyszerárúban és drogueriákban.

KÖVÉRSEG KORAI VÉNSÉG.
Használja minden hölgy és férfi csakis a Mandor soványjád-por és vértisztító. Nem létezik az az elhízott, túlfelidőtt alak, melyben csak hat hét lefolyása után ne volna eredmény látható, ezért kezelem. Ara egy doboz Mandor-porok 2 korona 80 fillér, étkezési utasítás és orvosi bizonyítványok hozzá ingyen. Mandor Izol arckrém 1 tégely 1 korona, könyv ingyen hozzá. Utánvétellel bérmentve utasítás mellett portmentesen küldi. 10889

Mme Mandl Ida, Budapest, Károly-körút 2/V. sz.
Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. sz.

Kocsi-gyártás.

Budapesti kovács- és kocsigyártóipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucarnok-Szövetkezet,
Budapest, VII., Kerepesi-út 72.
Ajánl mindennemű hintókocsit.

GERMANDRÉE

PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN ÉS TABLETTÁKBAN
Francia szabadalom. A szépség titka, ideális illattal feltelienl) tarios, egészséges és diszkrét. A Germandrée arczbörnek egészséges és tiszta színt ad.
1900 évi Párisi Világkiállítás: **ARANYÉREM**
MIGNOT-BOUCHER, 49, Rue Vivienne, PARIS.

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL
erősítő szer gyengélkedők, szegények és lábadozók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. 10852
Külföldi. Több mint 3500 orvosi vélemény.
J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
Vásárolható a gyógyszerárúban filléres üvegekben 4 K 2.60, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

MATTONI-FÉLE

GISSHUBLER
TERMÉSZETES SAVANYU-KUT

SZÉPSÉG KIRÁLYNŐJE VAGYOK

mióta az általánosan közkedvelt **NORMA**-crémet használom, mely vegyítiszta, zsír- és higanymentes, az arczbörre teljesen ártalmatlan. gyorshatásu. néhány nap alatt eltávolít szepit, májfoltot, mitesszert, ráncokat, az arcznak friss üde színt kölcsönöz. Norma-crém 1 tégely 2 K, bérmentes küldéssel 2 K 70 fill. 3 tégely 5 K 40 fill.

Norma-puder, mely három színben kapható, dobozonként 2 korona.

Norma-arczmosóvíz 1 K 60 fillér.
Norma-szappan 80 fillér.

VÁROSI GYÓGYSZERTÁR a «Fekete sas»-hoz, Temesvár, Szent-György-tér 1/B.
Főraktár: Török József gyógyszerárúban Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-út 10688

Szép, szebb, legszebb

lesz mindenki, mert 2-3-szori bekenés után eltűnik az arczról pattanás, kiütés, szepit, májfolt, söt ráncok is a valódi angol

BALASSA FÉLE UGORKATEJ

használata által.
Teljesen ártalmatlan és a kéz, nyak, váll-, arczbört biztosan fehérré, üdév, finommá varázsolja 1 üveg ára 2 kor. Ehhez ugorkaszappan 1 kor., puder 1.20 kor. Kaphatók a gyógyszerárúban. Csak Balassa-féle a valódi! Balassa Kornél gyógyszerárú Budapest, Erzsébetfalva.

SCHÖNWALD IMRE

magyar órásmester és ékszergyáros **Pécs 122. sz.**

Legalkalmasabb, maradandó értékű ajándék-tárgyak! 10836

Hajnalka, ezüst tula remon-tóir, dupla köpennyel, 3 ezüst fedéllel, 10 rubinkövel gyönyörű arany betéttel 20 kor.

Valódi 14 karátos arany, szép órák 12 kor.

Valódi ezüst gyűrű, mely úgy ragyog, mint a legszebb gyémántokkal lenne kirakva 2 kor.

Természetes nagyságban, múzománcz, 14 karátos aranyból 10 kor. ezüst aranyozott 3 kor. 60 fill.

Párisi tűzománcz amulett művészi kivitelben ezüst aranyozott 5 kor. aranyból 12 kor.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Villamfelszerelési vállalat.

10608

Villamos világítás és motorok, telefon, lámpa- és villámhárítók szakszere berendezését a biztonsági szabályok szerint eszközöli

Id. RIEDER OTTO
BUDAPEST,
IV., Irányi-utca 20. sz. (Király-bazár.)

9. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.)
SZERKESZTŐ: **NAGY MIKLÓS.** FŐMUNKATÁRS: **MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, FEBRUÁR 26.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt egész évre 24 korona félévre 12 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 16 korona félévre 8 *
A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) { egész évre 10 korona félévre 5 *
Külföldi előfizetésekre a postaiag meghatározott viteldíj is eszótandó.

A KÉPVISELŐHÁZ ÚJ ELNÖKE.

ALEZAJLOTT képviselőválasztásoknál a többségből egy csapásra kisebbség lett, az ellenzéki pártok pedig vezető szerephez jutottak. A nevezetes fordulat legelőször is a képviselőházban érezeti hatását. Megváltozott a Ház egész képe. A többség már nem a kormány mögött, hanem vele szemben ül. Az új országos kormány még nincs meg, a régi miniszterek egyelőre helyükön maradnak, de megvan már a Háznak saját külön kormánya. Itt a képviselőházban az ellenzék szénája már teljes rendben van. Hiszen ha az új miniszterium is ilyen hamar létrejöhetne! Ámde a kormányalakítás dolgába más is beleszól: a király. De hát a képviselőház nem várta be, hogy a kormányalakító előkészületek mikor érnek véget; haladéktalanul levonta a maga részéről a változott helyzet következoit.

öt az elnöki székre alkalmassá teszik, most tágabb tért nyernek az érvényesülésre. Elveihez, meggyőződéséhez tántoríthatatlanul ragaszkodik, s a hol kell, helyt is áll értük férfias hévvel és bátorsággal. Ez a jellemvonása egy izben komoly veszedelemben sodorta. Makón történt, 12 évvel ezelőtt, hogy a városházán heves összeszólközása volt Cseresnyés János makói rendőrkapitánnyal. A dologból párbaj lett és a párbajban Justh Gyula súlyosan megsebesült. Arca most is viseli e seb nyomait. A párbaj után Justh napokig betegen feküdt egy Makóhoz közeleső faluban, Földeákon, barátjának, az azóta elhunyt Eckhardt Oszkár földbirtkosnak házában. Ott érte a hír, hogy az épen ezidőtájt lemondott Eötvös Károly he-

lyébe a 48-as és függetlenségi párt öt választotta elnökévé. Ennek a hivatásának is, mint minden feladatnak, a melyre vállalkozott, becsülettel megfelelt, míg 1905-ben át nem adta e tisztét a párt vezérének, Kossuth Ferencnek. Azontúl mint egyszerű párttag teljesítette kötelességét a vezér oldalán, s teljes erejével közreműködött mindenütt, a hol szükség volt rá. Már előbb, a megyék államosítását célzó Szapáry-féle javaslat tárgyalásakor, ő szervezte és intézte a kisebbség ellenállását, a mely tudvalevőleg sikeres volt. Az utóbbi évek obstrukciós küzdelmeit csak addig pártolta, a mig eredményt ígértek. Mindenesetre nagy része van a legújabb fejleményekben, s főképe a választásokat megelőző nagy ellenzéki akció sikerében. Ez a mozgalom ismét a homlokterben találta őt. Az első volt, a ki már a választások előtt kiadta a restitutio in integrum jelszavát.

Justh Gyula, a KÉPVISELŐHÁZ ELNÖKE.

Beszélni keveset beszél, de a hol fölemeli szavát, annak sulya van. Emlékezetes szerepet játszott az egyházpolitikai viták alkalmával. Egyike volt a főtényezőknél abban, hogy a függetlenségi és 48-as párt a saját elveinek megfelelő korszakos reformok valódiságát ne akadályozza meg, mint a párt némely tagjai szereték volna, hanem kivegye belőlük az öt megillető részt. Legutóbb a Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter elnök-lésével tartott népoktatási szakértekezleten nemzeti szempontból a népoktatás teljes államosítása mellett szállt síkra. Az újabb kort mozgató nagy eszmék, a munkásügy és általában a szocziális kérdések öt sem hagyták érintetlenül. Tanulmány-útjain, melyeket a művelt külföldön tett, de itthon is sokat foglalkozott e kérdésekkel. Nem egyszer kifejezte abbeli véleményét, hogy a magyar köznépet kell a jövő nemzeti politika tengelyévé tenni. Sarktételként valja, hogy ebből a népből kell kifejtetni, ennek